

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat de Filosofia i Lletres

Memòria del Treball de Fi de Grau

Variació en la interfície prosòdia-sintaxi

Adolfo Calvo Barreiro

Grau en Llengua i Literatura Catalanes

Any acadèmic 2017-2018

DNI de l'alumne: 21700428C

Treball tutelat per Maria del Mar Vanrell Bosch
Departament de Filologia Catalana i Lingüística General

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No
☒	☐	☒	☐

Paraules clau del treball:

Variació, sintaxi, Cat_ToBI, entonació, canvi lingüístic, valencià

Agraïments

D'una manera especial, a la tutora d'aquest treball, Maria del Mar Vanrell, per tot el que m'ha ensenyat, per totes les seues observacions i correccions, per conduir-me cap a la finalització d'aquest treball i per la seua infinita paciència.

Als meus pares i a Tono i Ze, per espentar-me sempre que ho he necessitat i per haver sembrat en mi la llavor de la curiositat, que sense cap dubte han fet germinar.

A Pau, Mònica, Andrea, Quintana, Núria i Paco, per ser els millors xufers. A Miquel i Esperança, Sara i Aina, Said, Dani, Magdalena i Sisa, per fer de Mallorca un lloc del que es fa difícil partir. A Martín, Hector i Irene, perquè hi són sense ser-hi i amb ells porten Galícia al darrere.

Als diversos companys d'assemblees i reunions interminables, perquè són extremadament necessaris.

A tots els professors i companys de carrera per formar part de l'experiència i l'aprenentatge d'aquests anys.

A les quinze informants que van participar en les enquestes d'aquest treball, per haver invertit el seu temps de manera tan altruista i haver fet possible aquesta recerca.

A Jill Thorson i Pauline Welby, per els seus inestimables *scripts* que han facilitat immensament la tasca d'anàlisi de dades.

A tots els investigadors que amb la seua tasca amplien els coneixements de la humanitat, especialment als esmentats en aquest treball. Com diu sovint Santiago Posteguillo, «en ells s'han de cercar els encerts, si n'hi ha, i només en mi les errades».

Resum

Aquest treball de recerca es centra en l'estudi de la variació de la relació que s'estableix entre la prosòdia i la sintaxi, en oracions interrogatives realitzades en valencià central, codi que pertany al dialecte occidental de la llengua catalana.

Es parteix d'un corpus de 180 oracions interrogatives de diferents modalitats realitzades per parlants de tres grups d'edat (joves, adultes i grans), totes dones nascudes al poble d'Alboraia, a la comarca de l'Horta Nord del País Valencià.

Les oracions han estat recollides mitjançant l'ús de l'entrevista sociolingüística, que ha girat al voltant d'un qüestionari format per 17 contextos, el qual segueix el model de la *Tasca de Compleció del Discurs*.

A partir de de l'anàlisi de les dades, s'han obtingut resultats que mostren novetats respecte als treballs de recerca anteriors.

Abstract

This research paper focuses on the study of the variation in the relationship established between the prosody and the syntax, in interrogative sentences performed in Central Valencian, code that belongs to the western dialect of the Catalan language.

Our starting point is a corpus of 180 interrogative sentences of different modalities performed by speakers belonging to three age groups (young, adults and elderly), all of them women born at the village of Alboraia, located at the region of Horta Nord in the Valencian Country.

The sentences have been collected through the use of the sociolinguistic interview, that has revolved around a questionnaire composed of 17 contexts, which follows the *Discourse Completion Task* model.

Based on the analysis of the data, results that show novelties in relation to previous research works have been obtained.

Índex

Introducció	8
1. Objectius de la recerca	9
2. Marc teòric	10
2.1. El model mètric autosegmental, ToBI i el Cat_ToBI.....	10
2.2. Variació entonativa catalana en les oracions interrogatives: el valencià central.....	13
2.3. La posició del subjecte.....	19
3. Metodologia	20
3.1. Informants: tria i característiques.....	20
3.2. Materials: <i>Tasca de Compleció del Discurs</i> ..	19
3.2.1. Elaboració.....	21
3.2.2. Observacions sobre la TCD: canvis i adaptacions.....	23
3.3. Procediment.....	25
3.3.1. L'entrevista.....	25
3.3.2. El tractament de les dades.....	28
3.4. Anàlisi.....	30
4. Resultats	32
4.1. Entonació.....	32
4.2. Posició del subjecte.....	36
4.3. Marcadors oracionals.....	38
5. Discussió	41
6. Conclusions	43
7. Referències bibliogràfiques	44
8. Annex	46

Índex de figures i taules

Figures:

Figura 1	14
Oscilograma, espectrograma, transcripció ortogràfica sil·làbica i anotació prosòdica de l'oració interrogativa “Vostè a qui li ha donat el paquet?”. Parlant gran d'Alboraia. Perfil H+L* L%.	
Figura 2	15
Oscilograma, espectrograma, transcripció ortogràfica sil·làbica i anotació prosòdica de l'oració interrogativa “Escolta, el nostre amic Albert s'ha comprat un cotxe?”. Parlant gran d'Alboraia. Perfil L* H%	
Figura 3	16
«Distribució geogràfica dels tipus de configuració tonal nuclear trobats en la interrogativa objectiu parcial informativa 'Què li portaries?」 <i>Imatge extreta de Prieto et al. (2015:56)</i>	
Figura 4	17
«Distribució geogràfica dels tipus de configuració tonal nuclear trobats en la interrogativa objectiu absoluta informativa '(Que) teniu mandarines?」 <i>Imatge extreta de Prieto et al. (2015:52)</i>	
Figura 5	18
«Distribució geogràfica dels tipus de configuració tonal nuclear trobats en la interrogativa objectiu absoluta confirmatòria '(Que) ja hi és, la Maria?」 <i>Imatge extreta de Prieto et al. (2015:55)</i>	
Figura 6	29
Oscilograma, espectrograma, transcripció ortogràfica, posició del subjecte, marcadors oracionals i anotació prosòdica de l'oració interrogativa “Tu creus que Miquel comprà el cotxe?”. Parlant jove d'Alboraia.	
Figura 7	30
Esquema dels contorns H+L* L% i L* H% extret de Prieto et al. (2015:45)	
Figura 8	32
Oscilograma, espectrograma, transcripció ortogràfica sil·làbica i anotació prosòdica de l'oració interrogativa “Escolta, el nostre amic	

Albert s'ha comprat un cotxe?". Parlant gran d'Alboraia. Perfil L* H%

Figura 9	33
Oscilograma, espectrograma, transcripció ortogràfica sil·làbica i anotació prosòdica de l'oració interrogativa "Pepe, que t'ha passat? Que t'has comprat un cotxe nou?". Parlant gran d'Alboraia. Perfil L* jH	
Figura 10	33
Representació gràfica del nombre absolut de contorns prosòdics realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives parcials.	
Figura 11	34
Representació gràfica del nombre absolut de contorns prosòdics realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes informatives	
Figura 12	35
Representació gràfica del nombre absolut de contorns prosòdics realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes confirmatòries	
Figura 13	35
Representació gràfica del nombre absolut de contorns prosòdics realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes amb cua	
Figura 14	36
Representació gràfica del nombre absolut de posicions del subjecte realitzades per cada grup d'edat en oracions interrogatives parcials	
Figura 15	37
Representació gràfica del nombre absolut de posicions del subjecte realitzades per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes informatives	
Figura 16	37
Representació gràfica del nombre absolut de posicions del subjecte realitzades per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes confirmatòries	
Figura 17	38
Representació gràfica del nombre absolut de posicions del subjecte realitzades per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes	

amb cua

Figura 18	39
Representació gràfica del nombre absolut de marcadors oracionals realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives parcials	
Figura 19	39
Representació gràfica del nombre absolut de marcadors oracionals realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes informatives	
Figura 20	40
Representació gràfica del nombre absolut de marcadors oracionals realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes confirmatòries	
Figura 21	40
Representació gràfica del nombre absolut de marcadors oracionals realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes amb cua	

Taules:

Taula 1	11
«Esquema representatiu dels tipus d'accents simples, bitonals i tritonal amb la descripció de la realització fonètica dels moviments tonals». Imatge extreta de Prieto et al. (2009:295).	
Taula 2	12
«Esquema representatiu dels tipus de tons de frontera monotonal, bitonals i tritonal amb la descripció de la realització fonètica dels moviments tonals.» Imatge extreta de <i>Prieto</i> et al. (2009:300)	
Taula 3	21
Taula de les edats de les informants amb càlcul de la mediana i mitjana d'edat per cada grup generacional	

Introducció

El present treball de recerca es centra en l'anàlisi de la relació existent entre la sintaxi i la prosòdia, això és, en la interfície prosòdia-sintaxi, més concretament en l'estudi de la variació generacional d'aquest aspecte de la llengua catalana. L'abast territorial al qual s'adscriu és el del municipi de parla catalana d'Alboraia, que en particular es troba dins la zona corresponent al valencià central, també conegut com a *apitxat*.

La llengua catalana, com la resta de llengües que conformen el grup romànic, és una llengua entonativa. Això vol dir que la melodia produïda pels parlants en els actes comunicatius serveix per expressar i fer identificar diferents significats i actituds en l'expressió, que afecten normalment el conjunt de l'oració, i no per diferenciar entre els ítems de l'inventari lèxic, com és el cas de les llengües tonals.

En els darrers temps, els estudis sobre entonació han gaudit d'una major atenció, sobretot tenint en compte que anteriorment l'interès dels investigadors s'havia centrat sobretot en altres camps, més o menys propers, bandejant els treballs de recerca sobre els l'aspecte prosòdic i, més encara, sobre la variació existent en aquest. Encara ara, però, es troben entre les vessants de l'estudi de la llengua catalana més desateses.

L'interès personal en aquest aspecte de l'estudi de la variació rau precisament en el poc tractament que, com dèiem, ha imperat en aquest camp fins les darreres dècades.

Aquest treball s'estructura en diferents apartats. En el primer *Objectius de la recerca*, s'exposen les fites que s'han volgut assolir mitjançant aquesta investigació.

En el segon apartat, el *Marc teòric*, s'ofereix una visió global de l'estat de la qüestió. Aquesta es centra especialment en el model mètric autosegmental i el Cat_ToBI, en l'estat de la recerca sobre la variació entonativa catalana en oracions interrogatives i, per últim, en els estudis sobre la posició del subjecte en la mateixa modalitat oracional, incidint en l'espai dialectal del valencià central.

Al tercer apartat, *Metodologia*, es descriuen les passes que s'han seguit per a l'elaboració dels materials i la recollida, tractament i anàlisi de les dades de camp.

En l'apartat dels *Resultats*, el quart, es mostra i descriu quin ha estat el producte extret del tractament i l'anàlisi estadística quantitativa de les dades recollides.

Al cinquè i sisè apartats, *Discussió* i *Conclusions* respectivament, es raona sobre les qüestions sorgides a partir de l'observació dels resultats i s'exposen les idees que se'n deriven d'aquest raonament.

Als dos darrers apartats es poden trobar les *Referències bibliogràfiques* i l'*Annex*.

1. Objectius de la recerca

Partint de la idea de la manca de profusió existent d'estudis variacionals sobre l'entonació que contempen la variable de l'edat, un dels principals propòsits d'aquest treball és el d'aportar un xicotet esforç a la descripció d'aquest fenomen en el valencià central.

Amb aquesta recerca, es pretén, en primer lloc, comprovar l'existència, o no, de variació en la interfície prosòdia-sintaxi en les oracions interrogatives parcials informatives i absolutes informatives, confirmatòries i amb cua. En aquest sentit, l'observació de la relació que es produeix entre la modalitat oracional interrogativa, l'entonació realitzada, la posició del subjecte i l'aparició de marcadors oracionals és l'eix més significatiu al voltant del qual s'articula l'objectiu últim de la present investigació.

En segon lloc, si els resultats obtinguts a partir de les dades recollides mostren novetats respecte dels treballs de recerca anteriors, també es vol reflexionar sobre la natura d'aquestes novetats i la possibilitat de considerar-les o no producte d'un procés de canvi, com també tractar de discernir si l'hipotètic procés esmentat es seguirà desenvolupant en el futur o, per contra, es produirà un retorn.

En tercer i últim lloc, també és interessant, encara que secundari, posar a prova l'eficàcia de la *Tasca de Compleció del Discurs* per a l'obtenció de dades entonatives en el marc de l'entrevista sociolingüística, comprovant si el grau d'adaptació dels informants es veu influït per la seua edat. Esbrinar si la posició d'aquesta tasca dins l'entrevista i els elements que conformen influeixen en el susdit grau d'adaptació dels parlants també és, per bé que de manera poc rellevant, un punt d'interès d'aquest treball.

2. Marc teòric

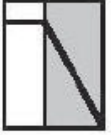

Com és conegut, la variació és inherent a qualsevol sistema lingüístic existent. Tots els aspectes d'una llengua estan subjectes a canvis i alteracions que es produeixen d'una manera orgànica i que es poden perpetuar o no. La prosòdia i la sintaxi, per tant, també evolucionen i canvien d'un territori a altre, d'una generació a altra, d'un grup social a altre, etc. El que es pretén en aquest apartat és proporcionar una visió general de la tasca dels diversos investigadors que s'han dedicat a l'estudi d'aquesta variació en els camps que ens afecten pel que fa a la llengua catalana, així com de l'estat de la qüestió.

2.1. El model mètric autosegmental, el ToBI i el Cat_ToBI

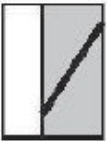

El model mètric autosegmental, seguint Prieto (2007:174), fou un terme proposat al 1996 per Ladd. Els conceptes *mètric* i *autosegmental* fan referència, respectivament, a la relació existent entre la melodia i la mètrica oracional i a la idea que l'entonació pot considerar-se un fenomen «separat i independent d'altres trets fonològics», els tons del qual «són “autosegments” que s'associen amb el nivell segmental».

Aquest model, identifica dos esdeveniments prosòdics en l'enunciat: l'*accent tonal* i el *to de frontera*. Els primers, s'associen als canvis en l'entonació per la proximitat a la síl·laba tònica, mentre que els segons s'associen les fronteres entre unitats melòdiques. Es diferencia entre tons alts, representats amb la lletra *H* (de l'anglès *High*) i tons baixos, representats amb la lletra *L* (de l'anglès *Low*), que es poden situar en accents tonals simples o bitonals (la proximitat als quals es representa amb un asterisc, com a *H**) i en tons de frontera (que es representen amb el símbol %).

D'acord amb la definició de Prieto *et al.* (2009:290) «El sistema ToBI (*Tones and Break Indices*), basat en el model mètric autosegmental, és un sistema d'anotació prosòdica que ha esdevingut model de referència per a la transcripció de la prosòdia en moltes llengües». En aquest mateix article, l'autora va proposar una adaptació del sistema d'anotació ToBI per a la llengua catalana, conegut com a *Catalan ToBI* o *Cat_ToBI*, on es presenta l'inventari d'accents tonals i tons de frontera que es pot veure a les Taules 1 i 2.

<i>Accents simples</i>		
	H*	Aquest accent tonal es realitza fonèticament com un moviment tonal alt sostingut durant la producció de la síl·laba accentuada.
	L*	Aquest accent tonal es realitza fonèticament com un moviment tonal baix relativament sostingut durant la síl·laba accentuada.
<i>Accents bitonals</i>		
	L+H*	Aquest accent tonal es realitza fonèticament com un moviment tonal ascendent durant la síl·laba accentuada. L'inici de la inflexió ascendent normalment s'alinea amb el començament de la síl·laba accentuada.
	L->H*	Aquest accent tonal es realitza com un moviment tonal ascendent durant la síl·laba accentuada, i es diferencia de L+H* pel fet que és un accent amb el pic d'F0 desplaçat a la síl·laba posttònica.
	L*+H	Aquest accent es realitza fonèticament com un moviment tonal baix sostingut durant la síl·laba accentuada seguit d'una pujada del to a la posttònica.
	H-L*	Aquest accent tonal es realitza com una davallada tonal durant la síl·laba accentuada. Aquesta davallada s'inicia al començament de la síl·laba tònica.
<i>Accent tritonal (alguerès)</i>		
	L+H*+L	Aquest accent tonal, documentat en alguerès, es realitza fonèticament com un moviment tonal complex ascendent-descendent durant la síl·laba accentuada.

Taula 1: «Esquema representatiu dels tipus d'accents simples, bitonals i tritonal amb la descripció de la realització fonètica dels moviments tonals». Imatge extreta de Prieto et al. (2009:295).

<i>Tons de frontera monotonals</i>	
	L% Aquesta inflexió final és de tipus descendent i arriba a la línia de base tonal del parlant.
	M% Aquesta inflexió final es realitza com un moviment dinàmic que arriba a un to mitjà i que pot venir d'un accent nuclear baix o alt.
	H% Aquesta inflexió final es realitza com un to ascendent, ja sigui des d'un to baix com des d'un to alt anterior.
<i>Tons de frontera bitonals</i>	
	HH% Aquesta inflexió final es realitza fonèticament amb una pujada de to molt pronunciada durant les síl·labes finals de l'enunciat.
	LH% Aquesta inflexió final és de tipus complex descendent-ascendent. Si hi ha dues síl·labes posttòniques, el to baix s'associa amb la síl·laba posttònica i el to alt amb la síl·laba final.
	LM% Aquesta inflexió final és de tipus complex descendent-ascendent i arriba a un to mitjà.
	HL % Aquesta inflexió final és de tipus complex ascendent-descendent.
	MM% Aquesta inflexió final és de tipus complex de nivell sostingut, amb un target al començament de les síl·labes posttòniques, i l'altre al final
<i>Tons de frontera tritonals</i>	
	LHL% Aquesta combinació complexa de tons de frontera es realitza fonèticament mitjançant un moviment descendent-ascendent-descendent. Si hi ha dues síl·labes posttòniques, el to baix s'associa a la síl·laba posttònica i els tons alt i baix a la síl·laba final.

Taula 2: «Esquema representatiu dels tipus de tons de frontera monotonals, bitonals i tritonal amb la descripció de la realització fonètica dels moviments tonals.» Imatge extreta de Prieto et al. (2009:300)

2.2. Variació entonativa catalana en les oracions interrogatives: el valencià central

Com ja s'ha explicat a les primeres pàgines d'aquest treball, els estudis sobre la variació entonativa sobre el català no han rebut la mateixa atenció que la variació en altres aspectes de la llengua fins a les darreres dècades, quan s'han desenvolupat notablement.

Dins l'aspecte entonatiu, ens interessa especialment fer esment dels estudis que han descrit aquest aspecte en relació amb el dialecte valencià, concretament el valencià central o *apitxat*.

D'entre el conjunt d'autors que han inclòs en els seus estudis la descripció de la prosòdia d'aquest geoelecte, volem destacar les aportacions de Prieto i Crespo-Sendra (2008-2011), Crespo-Sendra (2011), Prieto i Cabré (2007-2012), Crespo-Sendra (2013) i Prieto *et al.* (2015), especialment pel que fa a les oracions interrogatives, objecte d'estudi d'aquest treball.

Les descripcions que aquestes investigadores han fet sobre els perfils entonatius de les oracions interrogatives en valencià central coincideixen en relacionar la pronúncia de les interrogatives parcials informatives amb un perfil descendent. Crespo-Sendra (2013) el descriuen de la següent manera:

«El contorn típic valencià comença en un to relativament agut de la tessitura del parlant, el mot interrogatiu es pronuncia amb un to alt que es manté fins a la darrera síl·laba pretònica de la unitat, que en alguns casos es extraalta. La darrera síl·laba tònica es pronuncia amb un to descendent. Després, en les síl·labes posttòniques continua el descens tonal que arriba fins a la línia de base del parlant»

Per tal de fer-ho més entenedor, hem introduït l'exemple de la Figura 1. Aquí es pot veure com el patró entonatiu es caracteritza, en la seua part final, per una davallada des d'un to alt durant la darrera síl·laba prenuclear, *pa-*, seguit d'un contorn descendent durant la síl·laba nuclear *-quet* a mesura que s'acosta al to de frontera.

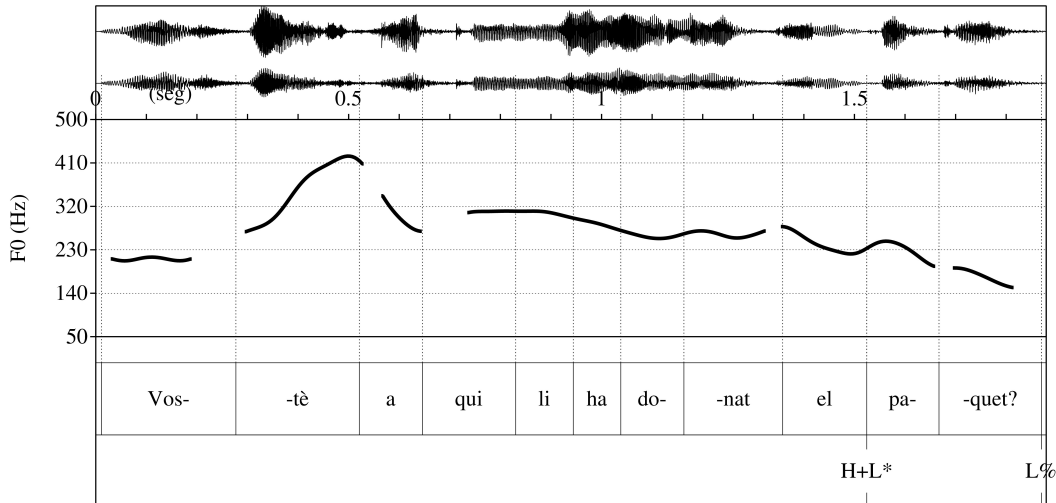

Figura 1: Oscillograma, espectrograma, transcripció ortogràfica sil·làbica i anotació prosòdica de l'oració interrogativa "Vostè a qui li ha donat el paquet?". Parlant gran d'Alboraia. Perfil H+L* L%.

L'entonació de les oracions interrogatives absolutes, pel que fa al valencià central, ha sigut descrita de manera unànime amb un patró ascendent final. Cal, però, diferenciar entre oracions interrogatives absolutes informatives i confirmatòries.

D'una banda, l'aspecte entonatiu de les oracions interrogatives absolutes informatives, que segons Payrató (2002) (citada per Crespo-Sendra 2011, pàg. 25) han de ser enteses com «aquelles en què l'interlocutor desconeix la resposta i demana sense tindre cap tipus de coneixement previ», és descrit a Crespo-Sendra (2013:41) de la manera següent:

«En valencià s'ha trobat que totes les poblacions analitzades han fet servir l'anomenat patró ascendent. [...] El valencià septentrional i la zona nord del valencià central es caracteritzen, com el català nord-occidental i el català central, perquè el to puja un cop finalitza la darrera síl·laba tònica».

El següent exemple (Figura 2) ens serveix per veure-ho més clarament. Com es pot observar, després d'una tímida davallada del to a mesura que ens acostem a la síl·laba tònica, F0 s'estabilitza en un to baix durant la síl·laba nuclear *cof-*, la qual està seguida d'un contorn ascendent en la síl·laba *-txe*, corresponent al to de frontera.

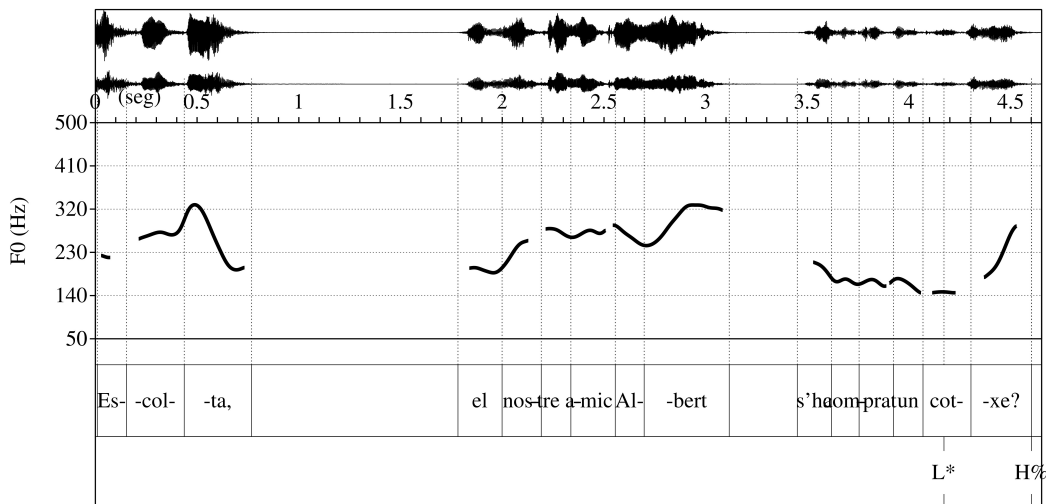

Figura 2: Oscillograma, espectrograma, transcripció ortogràfica sil·làbica i anotació prosòdica de l'oració interrogativa "Escolta, el nostre amic Albert s'ha comprat un cotxe?". Parlant gran d'Alboraia. Perfil L H%*

D'altra banda, la descripció de l'entonació de les oracions interrogatives absolutes confirmatòries, enteses com a aquelles en què l'emissor no es troba en un desconeixement total del tema sobre el qual demana informació, es matisa atenent al grau de coneixement i la certesa del parlant sobre el que està demanant. Seguint de nou Crespo-Sendra (2013:43)

«Les dades obtingudes de la situació més hipotètica mostren que totes les poblacions del valencià han fet servir l'anomenat patró ascendent (veg. Mapa 8.7), el mateix patró entonatiu de la interrogativa informativa. Aquest patró caracteritza les preguntes confirmatòries del valencià en les quals el parlant no està tan segur de la resposta.[...] Les dades de les preguntes confirmatòries menys hipotètiques mostren que el valencià, com altres dialectes, també usa el patró entonatiu descendent. [...] Per tant, no podem afirmar que pertanyi a cap subdialecte concret, sinó que té una difusió territorial que inclou tota l'àrea del valencià.»

És, per tant, important considerar en tot moment el grau de coneixença de la informació que presenten els informants sobre les oracions interrogatives absolutes confirmatòries, donat que, a més de les diferències prosòdiques esmentades, «Segons el grau de certesa i seguretat que tingui el parlant en la seva hipòtesi, hi ha unes preguntes que poden acabar amb una partícula confirmatòria» (Crespo-Sendra, 2013:42), preguntes que en aquest treball s'han considerat oracions interrogatives absolutes amb cua.

S'ha trobat oportú introduir ací la part corresponent al dialecte valencià dels mapes

elaborats per Prieto *et al.* (2015)¹ sobre la distribució dels patrons prosòdics utilitzats arreu del territori de parla catalana per a oracions interrogatives parcials informatives, absolutes informatives i absolutes confirmatòries, on el nostre punt de recollida de dades, que hem ressaltat, apareix també com a punt de recollida de referència de la comarca de l'Horta.

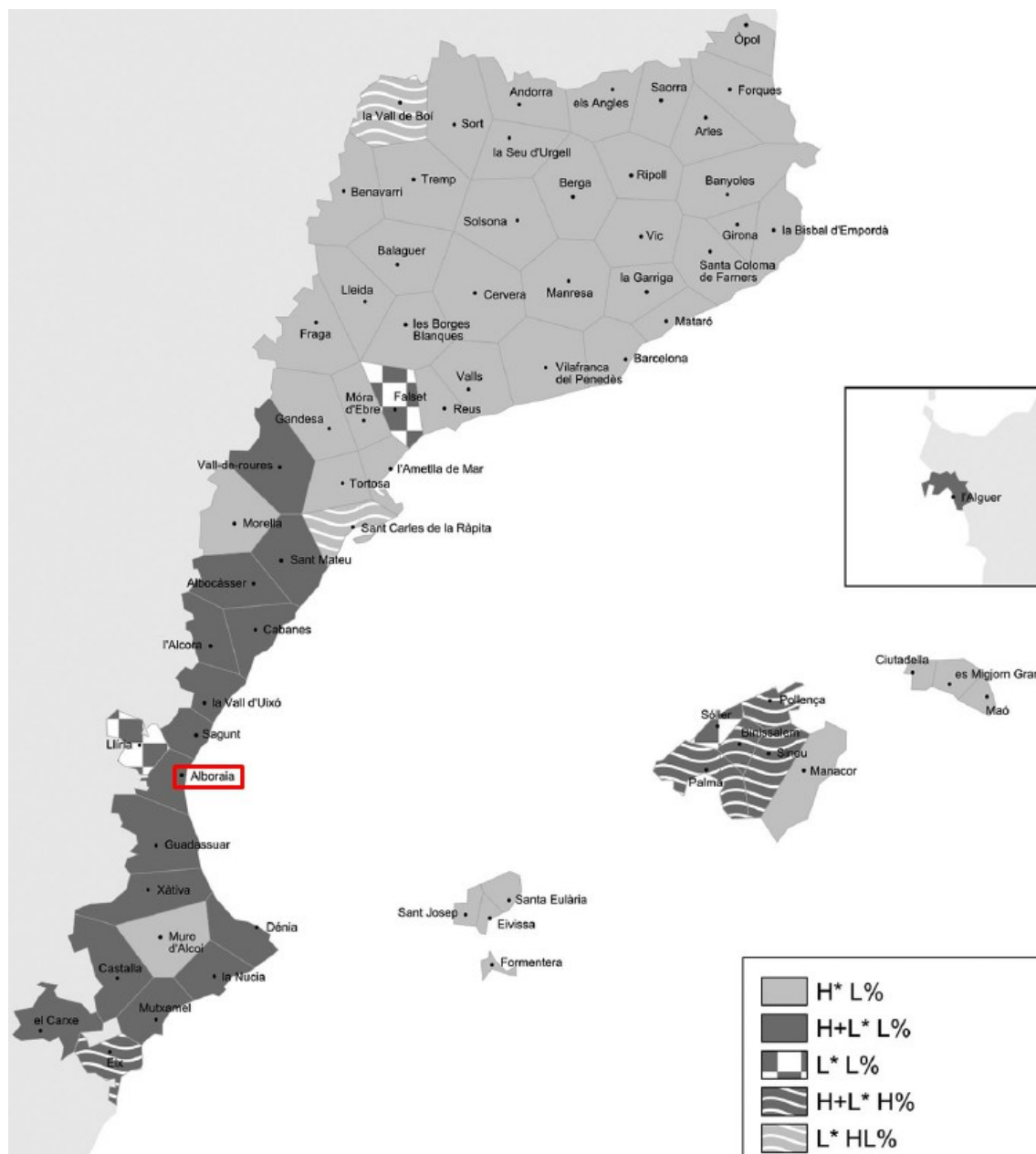

Figura 3: «Distribució geogràfica dels tipus de configuració tonal nuclear trobats en la interrogativa objectiu parcial informativa 'Què li portaries?'» Imatge extreta de Prieto *et al.* (2015:56)

1 S'han traduït de l'original en anglès les notes al peu de les figures 3, 4 i 5, extretes de Prieto *et al.*, 2015, pàgs. 56, 52 i 55, respectivament

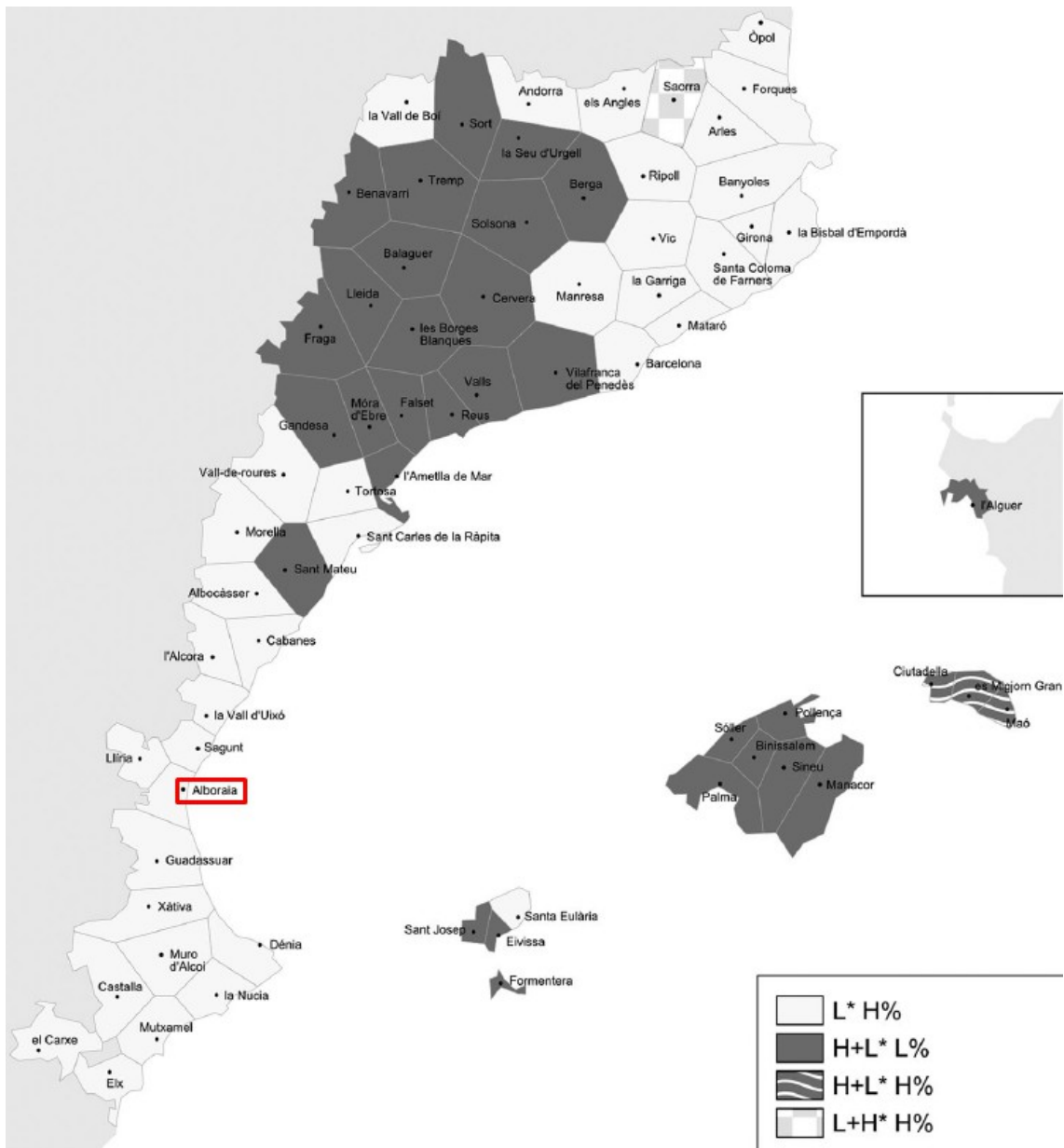

Figura 4: «Distribució geogràfica dels tipus de configuració tonal nuclear trobats en la interrogativa objectiu absoluta informativa '(Que) teniu mandamines?」 Imatge extreta de Prieto et al. (2015:52)

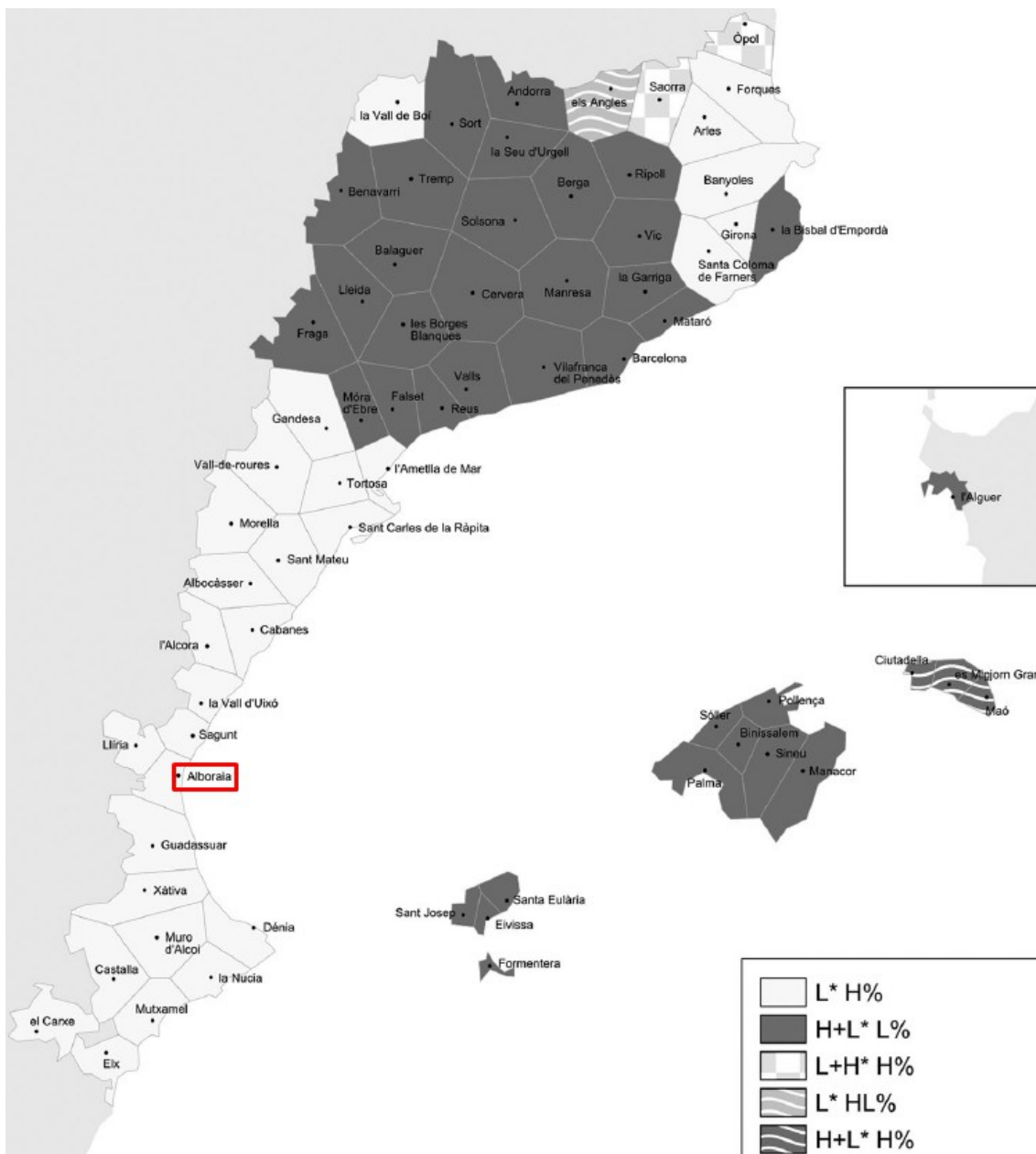

Figura 5: «Distribució geogràfica dels tipus de configuració tonal nuclear trobats en la interrogativa objectiu absoluta confirmatòria '(Que) ja hi és, la Maria?'» Imatge extreta de Prieto et al. (2015:55)

2.3. La posició del subjecte

En les oracions interrogatives en català, el subjecte pot aparèixer en posició preverbal, verbal o dislocada, a més de poder no aparèixer estant, per tant, elidit.

D'altra banda, el subjecte pot manifestar-se en forma nominal o pronominal, fet que també s'ha de considerar a l'hora de parlar de la posició que ocupa normalment en l'oració.

Tal com s'explica a Rigau (2002), el subjecte en català en les oracions declaratives apareix normalment en posició preverbal. Rigau descriu també la posició natural del subjecte en oracions interrogatives, però es limita a descriure aquest fenomen en relació al dialecte català central. Sobre la posició en aquest geoelecte, explica que està condicionada per la modalitat oracional i que, en interrogatives absolutes, els parlants de català central tendeixen a indicar, mitjançant l'entonació, que el subjecte es troba en posició dislocada, tant en posició inicial com en posició final. A més, afegeix que, en interrogatives en les quals el parlant demana sobre un complement, el subjecte mai pot aparèixer entre l'element interrogatiu i el verb.

Com es pot llegir a Vanrell i Fernández-Soriano (2013:2), el valencià es diferencia en aquest aspecte de la resta del domini catalanoparlant, tant en oracions interrogatives absolutes (1) com en oracions interrogatives parcials (2):

(1) «Entre les varietats [del català] que poden presentar subjectes postverbals i les que no poden, emergeix una clar tall divisor. Així, el VCat i el castellà poden, en general, tenir subjectes postverbals, mentre que el català oriental (BCat i CCat) tendeix a dislocar el subjecte. És interessant veure que hi ha dues varietats, el VCat i el CanSpa, que –malgrat poder recórrer a la inversió de subjecte com a marcador oracional– prefereixen tenir el subjecte en posició preverbal. Les nostres dades mostren que la probabilitat de que un subjecte aparega en posició preverbal s'incrementa en el cas dels subjectes pronominals de 1a i 2a persona.»

(2) «De nou, el BCat i el CCat tendeixen a dislocar el subjecte, mentre que el VCat i el castellà clarament no ho fan. De la mateixa manera que en les interrogatives absolutes, els subjectes pronominals tendeixen a ser produïts en posició preverbal de manera més habitual que els subjectes nominals.»²

Com podem veure en (1) i (2), no només el subjecte en valencià tendeix a aparèixer en posició preverbal en les oracions interrogatives absolutes i en posició postverbal en les oracions interrogatives parcials –mentre que la resta de varietats del català tendeixen a dislocar-lo en ambdós casos, sinó que, a més, existeix una major tendència a l'aparició en posició preverbal quan es tracta de subjectes en forma pronominal.

2 (1) i (2) són traduccions meues de l'original en anglès extret de Vanrell i Fernández-Soriano (2013:2).

3. Metodologia

En aquest apartat s'explica la manera com s'han recollit, tractat i analitzat les dades de camp que conformen el corpus d'aquesta recerca. El corpus recollit consta d'aproximadament 280 oracions interrogatives realitzades per quinze parlants. El corpus analitzat consta d'exactament 180 oracions interrogatives, les realitzades per les nou parlants triades.

3.1. Informants: tria i característiques

Les quinze informants triades per a aquest estudi comparteixen una sèrie de característiques comunes. Totes són dones –per tal de poder considerar les dades obtingudes comparables amb les de les informants (totes dones) de l'*Atles interactiu de l'entonació del valencià* (Prieto i Crespo-Sendra, 2008-2011) i l'*Atles interactiu de l'entonació del català* (Prieto i Cabré, 2007-2012)– que tenen el català (valencià) com a llengua materna, nascudes al municipi d'Alboraia i que, o bé hi han viscut tota la vida i tenen com a mínim un progenitor nascut al municipi i amb ascendència d'Alboraia o de la contornada, o bé han viscut alguns anys fora i els seus progenitors també són naturals del poble o dels voltants i hi han viscut principalment.

D'aquestes quinze informants, es va fer una tria de les nou considerades més representatives. Els motius i els criteris foren els següents: a) dues de les entrevistes van haver de realitzar-se a un espai públic, tal com s'explica a l'apartat 3.3.1, pel que els enregistraments mancaven d'una qualitat homologable a la de la resta, b) en una ocasió, la durada de les entrevistes, sumada a l'avançada edat de la informant, va provocar problemes que van acabar per limitar el corpus vàlid produït, com s'exposa també a l'apartat 3.3.1, i c) algunes parlants van tenir més dificultats per adaptar-se a les pautes proposades per a els respostes de la TCD, i van oferir major quantitat de respostes en forma d'oració declarativa que no respostes en forma d'oració interrogativa.

Les característiques de les informants divergeixen principalment en la seua edat. S'ha considerat que pertanyen a tres generacions o grups d'edat diferents, amb cinc informants per cada grup, tres informants per grup una vegada feta la selecció. Els grups estan delimitats de la següent manera: 18 a 35 anys, 36 a 60 anys i més de 60 anys.

Existeixen també diferències de formació entre les diferents parlants, tant en sentit general com en coneixements de llengua catalana. Per últim, més enllà d'aquests coneixements, les informants mantenen relacions molt variades amb la llengua catalana,

en l'opinió que tenen sobre la seua situació i estatus social i l'ús que en fan.

Els grups d'edat de les nou informants triades tenen les característiques següents:

Grup d'edat	Informant	Edat	Mediana d'edat	Mitjana d'edat
Joves	1	23	24	24,7
	2	24		
	3	27		
Adultes	1	48	56	53,3
	2	56		
	3	56		
Grans	1	72	73	76
	2	73		
	3	83		

Taula 3: Taula de les edats de les informants amb càlcul de la mediana i mitjana d'edat per cada grup generacional

3.2. Materials: *Tasca de Compleció del Discurs*

Tal com s'explica a Vanrell *et al.* (en premsa), la *Discourse Completion Task* (coneguda com a DCT per les seues sigles en anglès) o *Tasca de Compleció del Discurs* (TCD d'ara endavant) ha estat el principal material utilitzat per a l'obtenció de les dades de camp del present estudi. Gràcies a la seua aplicació, ha estat possible enregistrar una sèrie de respostes en forma d'oracions interrogatives per ser posteriorment analitzades.

La TCD consisteix en el plantejament, per part de l'entrevistador, d'un seguit de situacions a les quals l'entrevistat ha de respondre com si es trobés dins les mateixes. És necessari que els informants donen una resposta deslligada de la realitat del context de l'entrevista i utilitzen la seua imaginació per a situar-se dins la situació proposada. L'entrevistador, per la seua banda, també ha d'incentivar aquesta immersió per tal d'obtenir dades de la major qualitat possible.

La natura de les condicions que l'ús de la TCD imposa en la recollida de dades lingüístiques, comporta que les formes obtingudes hagen de ser considerades com a pròpies d'un discurs a cavall entre l'espontaneïtat i la no-espontaneïtat. És a dir, hem d'entendre aquestes dades com a pertanyents a un discurs semiespontani,

3.2.1. Elaboració

La confecció del qüestionari per a la TCD va ajustar-se a les necessitats de recollida de les quals es partia. En aquest sentit, el conjunt de respostes ideals esperades o respostes *objectiu* havia de mostrar els perfils prosòdics (finals ascendent o descendent), marcadors oracionals (*què...?*, *veritat/tat...?*, *...no?*, etc.) i posicions del subjecte (elidit, preverbal o postverbal) possibles en interrogatives parcials i absolutes per comprovar l'existència, o no, de variació.

En primer lloc, es va fer una selecció de les situacions més convenientes d'entre les 130 del qüestionari original creat per Vanrell i Fernández-Soriano (2013). La intenció era reduir tot el possible el volum de qüestions per agilitzar les entrevistes i fer-les menys repetitives i més interessants per a les informants, amb l'objectiu de fer-les sentir tan còmodes com fos possible. D'aquest original es van triar només els ítems que tenien com a resposta *objectiu* una oració interrogativa parcial o absoluta, pel fet que, en principi, havien de presentar un patró entonatiu amb cua descendent i ascendent respectivament.

A més, d'una banda es va seleccionar les oracions que demanaven informació sobre la mateixa persona interrogada o sobre una tercera persona, i es va triar en el primer cas oracions que feien servir la forma *vostè* enlloc de la forma *tu*. Aquesta decisió es va prendre perquè es volia veure si es produïen diferències en la posició del subjecte depenent del tipus d'oració i de si es tractava d'un subjecte nominal o pronominal. També es va trobar oportú introduir situacions en les que s'esperava que les informants feren ús de la forma *vostè* perquè, com s'ha exposat a altres treballs de recerca (també a Vanrell i Fernández-Soriano, 2013), aquest subjecte pronominal actua de manera diferent a la resta.

D'altra banda, es van triar, dins el grup de les oracions interrogatives absolutes, situacions amb diferents graus de coneixement de la informació demanada: desconeixement absolut, coneixement parcial i coneixement quasi total. En base a aquests tres graus de coneixement, s'esperava obtenir tres tipus d'interrogatives: absolutes informatives, absolutes confirmatòries i absolutes amb cua, respectivament. El motiu d'introduir els diferents graus de coneixement en les situacions plantejades als informants era comprovar la relació entre aquests i l'aparició de marcadors oracionals *què...?*, *veritat/tat...?*, *...no?* i altres, i veure si mantenien cap lligam amb el perfil d'entonació del final de l'oració.

El número final obtingut arran d'aquest procés de selecció va ser de 17 situacions plantejades, d'entre les quals trobem quatre tipus d'interrogatives *objectiu* distribuïdes de la

següent manera: 6 interrogatives parcials, 5 interrogatives absolutes informatives, 3 interrogatives absolutes confirmatòries i 3 interrogatives absolutes amb cua.

Per últim, el qüestionari resultant va haver de ser adaptat a la varietat central valenciana. Per a això, es va modificar no només el lèxic general i la morfologia verbal i nominal no coincident, sinó que també es va modificar l'antroponímia que hi apareixia, acostant-la a la realitat de l'Horta de València. Aquesta decisió es va prendre per tal d'evitar que les informants perceberen el codi utilitzat com a aliè a la seua parla, amb la intenció de provocar una resposta el més natural possible en les parlants.

3.2.2. Observacions sobre la TCD: canvis i adaptacions

Seguint la idea de naturalitzar la percepció de les informants sobre les situacions plantejades al qüestionari, es van fer diferents modificacions i adaptacions a mesura que es desenvolupava la tasca de recollida de dades, principalment en dos sentits: d'una banda, evitar la repetició i redundància de les qüestions i, de l'altra, aproximar el contingut a l'entorn personal de cada informant. S'ha considerat oportú esmentar-ho en aquest apartat per tal de fer més entenedora la manera com s'han superat els entrebancs que s'han anat detectant en el transcurs de les entrevistes.

Pel que fa al primer aspecte, el propi ús de la TCD elaborada va evidenciar l'existència de plantejaments redundants. En primer lloc, es va detectar repetició en les respostes *objectiu*, com en el cas d'aquelles en què només canviava la persona sobre la qual es demanava informació. Veiem un exemple de semblança:

a) **Context:** Ha vingut Vicent a ta casa mentre tu no estaves i tu no saps què volia. Pregunta-li-ho al teu [company de pis/parella/persona que estava en casa]

Interrogativa objectiu: Què volia, (Vicent)?

b) **Context:** Ha vingut el fill de la veïna a ta casa mentre tu no estaves i tu no saps què volia. Pregunta-li-ho al teu [company de pis/parella/persona que estava en casa]

Interrogativa objectiu: Què volia, (el fill de la veïna)?

Com es pot apreciar, la interrogativa *objectiu* de les situacions a) i b) és extremadament semblant, especialment en els casos en què es produeix elisió del subjecte. Això ha provocat una relativa confusió en alguns parlants, que en veure que la resposta que donarien per una situació o l'altra era igual o molt semblant, es demanaven si estaven responent el qüestionari *correctament*. S'ha procurat posar remei a aquests casos matisant la informació aportada, procurant no modificar la relació, distància o grau

de coneixement entre la parlant i el personatge fictici.

També es va detectar redundància en el mateix cos de la TCD, en aquest cas en les situacions plantejades. Dins l'apartat on les interrogatives *objectiu* eren interrogatives absolutes que es diferenciaven pel grau de coneixement de la informant sobre la informació demanada (contextos 7 al 17) , es feia constantment referència a situacions que involucraven la compra d'un cotxe i, per tant, aquest acte esdevenia l'ítem sobre el qual variava el grau d'informació de què disposava la parlant. Fou també en el transcurs de les entrevistes on es va fer evident aquesta repetició. Un cop detectada aquesta mancança, es va procedir a substituir els elements implicats en la compra, canviant el cotxe per una moto, un xalet, un pis, un garatge i altres propietats que implicaren un grau de despesa suficientment elevat com per no ser banal.

Amb relació al segon aspecte, l'aproximació del contingut del qüestionari a les informants, es va fer necessari anar més enllà de l'adaptació del codi. Sovint els personatges ficticis plantejats resultaven massa aliens, fet que es va veure a diferents informants independentment de la seua edat o grau de formació. L'efecte que això produïa variava d'informant a informant, fet que provocava en alguns casos la substitució de personatges sense nom, com *el fill de la veïna*, per personatges reals o imaginaris produïts per les pròpies parlants, o en altres la invenció d'un nom per aquells personatges als quals es demanava informació sobre una tercera persona, com *el teu amic/conegut o la persona amb la que vius*. Ho podem apreciar al següent exemple:

Context: Maria li va donar el paquet a algú, però no saps a qui. Pregunta-li-ho al teu amic.

Resposta: Pepito, tu saps a qui li va donar el paquet Maria?

Com s'ha dit, aquesta darrera problemàtica no s'adcrivia a cap grup en particular. Es va donar, però, una tercera solució a aquest distanciament amb el context personal de les informants que es va produir especialment dins el grup de les persones amb més de 60 anys. Sovint, enlloc de substituir el nom absent o desconegut, les informants d'aquest grup demanaven directament a l'enquestador a qui s'estava fent referència. És el cas del següent exemple

Context: Ha vingut el fill de la veïna a ta casa mentre tu no estaves i tu no saps què volia. Pregunta-li-ho al teu [company de pis/parella/persona que estava en casa]

Resposta: Quin de tots? Perquè en són set! [riu]

A més de la *Tasca de Compleció del Discurs*, es va elaborar un document d'autorització per a l'enregistrament i ús acadèmic, anònim i no lucratiu de les respostes de les informants al qüestionari.

3.3. Procediment

A continuació s'exposen les passes que es van seguir per a la recollida i posterior tractament de les dades lingüístiques que conformen el corpus d'aquest treball de recerca.

En primer lloc, s'explica com es van localitzar potencials informants, on es van produir les trobades i com van ser entrevistats. Acte seguit, es mostra, punt per punt, de quina manera es va portar a terme el tractament de les dades obtingudes.

Per a l'enregistrament es van fer servir els micròfons integrats d'un dispositiu mòbil *Huawei P8 lite*, que ja s'havien mostrat vàlids per a l'enregistrament en treballs anteriors. Els arxius de so es van tractar amb un ordinador *Toshiba* model *Satellite z30-a-142* amb sistema operatiu *Windows 8.1*.

3.3.1. L'entrevista

El punt de partida de la recerca va ser la identificació de possibles informants, d'acord amb els criteris exposats a l'apartat 3.1.

En primer lloc, es van fer servir els coneguts de què es disposava al municipi i que s'ajustaven al perfil requerit o bé podien tenir contacte amb potencials informants. Amb això es va aconseguir comptar amb un nombre prou limitat d'informants, nou, de les quals quatre pertanyien al grup de les joves, tres al de les adultes i dos al de les grans.

Per tal d'arribar a la fita plantejada de quinze informants repartides de manera igual entre els diferents grups d'edat, es va demanar als informants citats o ja entrevistats el contacte amb altres possibles parlants, i es va donar importància al fet de no aportar informació sobre el contingut de l'entrevista per tal de no alterar els resultats.

Assolida així la xifra de tretze informants vàlides, es van fer servir diferents xarxes socials per tal de localitzar les dues informants restants, una del grup de les joves i altra del grup de les grans. D'aquesta manera es va tancar el procés de selecció.

El lloc on es porta a terme la trobada entre l'entrevistador i l'informant és un dels elements clau per obtenir un discurs el més natural i espontani possible. Per això, el fet que les informants estiguessen familiaritzades amb l'espai on es portava a terme l'entrevista va ser una idea que es va tenir en compte en tot moment a l'hora de citar-se amb cadascuna d'elles. En tots i cadascun dels casos es va tractar de fer l'enregistrament en

les respectives cases de les parlants. Només en dos casos això no va ser possible, per la pròpia poca disposició de les parlants, normalment perquè preferien trobar-se fora d'un espai tan personal.

Aquestes dues trobades es van realitzar a l'orxateria Panach d'Alboraia. Aquest lloc, malgrat ser familiar per a una de les dues parlants, perquè n'és una de les propietàries, s'ha de considerar poc adient per motius que ultrapassen la comoditat del parlant. D'una banda, existeix un gran nombre de distraccions que interrompen el transcurs de l'entrevista (coneguts de les informants que saluden, cambriers que acudeix a prendre nota o demanar si tot està al gust del client, etc.) i, de l'altra, la qualitat de l'enregistrament es veu clarament afectada per les diverses interferències auditives.

La recollida de dades es va fonamentar en el mètode de l'entrevista sociolingüística. En aquest cas, es va dividir principalment en dues parts. En el primer apartat, de discurs lliure, es pretenia, d'una banda, obtenir metadades sobre la informant, mentre que de l'altra es volia aconseguir que la informant s'acomodés al context de l'entrevista per tal que oblidés, en la mesura del possible, que estava essent enregistrada, amb l'objectiu d'aconseguir un discurs fluït, espontani i natural i que aquesta actitud es mantingués durant la segona part de l'entrevista.

En el segon apartat, de discurs guiat, s'aspirava a obtenir, mitjançant la TCD, un discurs semiespontani, basat en la resposta als estímuls oferits en forma de context. Les respostes donades conformarien el corpus de dades per ser posteriorment analitzades.

Les entrevistes van tenir lloc en dos períodes de l'any 2018, el primer entre el 29 de març i el 8 d'abril i el segon entre el 4 i el 8 de maig.

Les entrevistes es van encetar demanant a les parlants que donaren el seu nom complet i el seu any de naixement. Acte seguit, es va demanar a les informants que parlaren lliurement sobre la seua experiència vital. Mentre que les més joves i les adultes es van limitar normalment a explicar on van néixer i quina ha estat la seua trajectòria acadèmica i laboral, les informants més grans es van estendre de manera considerable en aquest punt. En tot moment es va mantindre una actitud contrària a interrompre a les informants, fins i tot quan aquest punt de l'entrevista va arribar a allargar-se durant més de dues hores i mitja. Amb això es pretenia prioritzar l'obtenció d'una parla real sense alterar.

També com a part d'aquesta obtenció de metadades i acomodament de les informants, es va demanar quina relació tenien amb la llengua, si la sentien com a la seua llengua pròpia i si l'havien o no estudiat.

Altres recurs utilitzat van ser les preguntes al voltant de la Pasqua, donat que les

entrevistes es van realitzar durant els dies d'aquesta festivitat o un mes més tard, com a molt. Es demanava a les informants que tractaren de fer memòria del que suposava per a elles la Pasqua durant la seua infantesa, a quins jocs jugaven, quines cançons cantaven, quin era el menjar típic d'aquells dies i com havia evolucionat la seua relació amb aquesta festa anual.

Per últim, cal assenyalar que, quan es va considerar que les respostes a aquestes qüestions, per breus o massa concises, no havien aconseguit el seu objectiu de provocar la comoditat de la informant, es va demanar, per exemple, que es descrigués el camí des del lloc de l'entrevista fins a la porta de l'església del poble, per tal d'incentivar la fluïdesa del discurs abans d'encetar el qüestionari.

Aquest ordre es va demostrar útil en gairebé totes les enquestes. Només en un cas, el fet d'haver estat parlant durant tanta estona abans de passar a la darrera part de l'entrevista, sumat al xicotet esforç de concentració extraordinari que requereix i l'avançada edat de la informant, van fer impossible completar la TCD en la seua totalitat. Arran d'aquest entrebanc, es va decidir que, en l'entrevista restant a una informant del grup de més de 60 anys, s'alteraria l'ordre posant en primer lloc la TCD per tal d'evitar que es repetís una situació semblant. Aquesta entrevista ha estat l'única que no ha seguit l'ordre exposat en aquest apartat.

Com s'ha dit anteriorment, la segona part dels enregistraments gira al voltant de la TCD. Les respostes obtingudes, que, com també ha estat dit, conformen el corpus de dades d'aquesta recerca, han sorgit dels estímuls proposats a les informants en forma de situacions quotidianes.

En primer lloc, s'ha explicat a les parlants el funcionament de l'activitat. Se'ls ha fet veure que han de respondre com si es trobaren realment en el context plantejat i actuaren oferint una resposta en forma de pregunta. S'ha destacat especialment la importància d'aquesta immersió, com també el fet que no existeixen respostes correctes o incorrectes.

Una vegada exposades les pautes de la TCD, s'ha procedit a explicar els contextos de cadascuna de les parts del qüestionari. En tot moment s'ha mantingut una actitud receptiva davant les respostes donades, evitant intervenir sempre que no fos imprescindible en pro d'un discurs natural.

De vegades, però, s'ha demanat a les informants la repetició d'una resposta, perquè havia estat formulada en primer moment com una oració declarativa. Malgrat que aquesta situació s'ha repetit, en produir-se durant les primeres parts del qüestionari i haver demanat a les informants que l'esmenaren, en la majoria de casos no es tornava a repetir.

3.3.2. El tractament de les dades

En primer lloc, es va procedir a l'etiquetatge de les informants. Es va optar per una opció numèrica que permetés diferenciar a quin grup d'edat pertanyien, i, dins cada grup, es va etiquetar cada parlant també amb criteris numèrics.

Per segmentar els enregistraments, es va fer servir el programa *Audacity 2.0.6* per fer un primer tall que delimitara el fragment de l'enregistrament corresponent a la TCD. Aquesta part de l'arxiu de so es va exportar en format .wav per facilitar-ne la compatibilitat amb altres programes.

A continuació, es va procedir a segmentar els arxius resultants utilitzant el programa *Praat 6.0.42* (Boersma i Weenink, 2018) per tal d'extreure les diferents interrogatives produïdes per les parlants.

Per a això va ser necessari establir un etiquetatge de les respostes que es va fer seguint un model numèric, com ja s'havia fet amb l'etiquetatge de les parlants.

Per últim, tenint en compte que els parlants havien donat sovint diferents respostes per a cadascuna de les situacions oferides, es va fer servir una ordenació alfabètica per diferenciar-les. Veiem-ho tot plegat amb exemples:

1_3: parlant que forma part del grup d'edat de les joves (1), la tercera d'aquest grup per ordre alfabètic.

3_1b: aquest codi correspon a la segona interrogativa (b) donada en resposta a la primera situació (1) del grup amb interrogatives absolutes *informatives* amb transitiu com a interrogatives *target* (3).

Una vegada finalitzada la segmentació i l'etiquetatge, es va fer servir un *script*, aplicat amb el mateix programa, que talla de manera automàtica els segments prèviament anotats a un arxiu .textgrid, generant per cada tall un nou arxiu de so en format .wav.

Amb cadascuna de les respostes convenientment etiquetades i exportades, es va procedir a l'anotació de les interrogatives amb el programa *Praat*, en quatre nivells: transcripció ortogràfica, posició del subjecte, marcadors oracionals i Cat_ToBI. Podem veure el resultat obtingut al següent exemple:

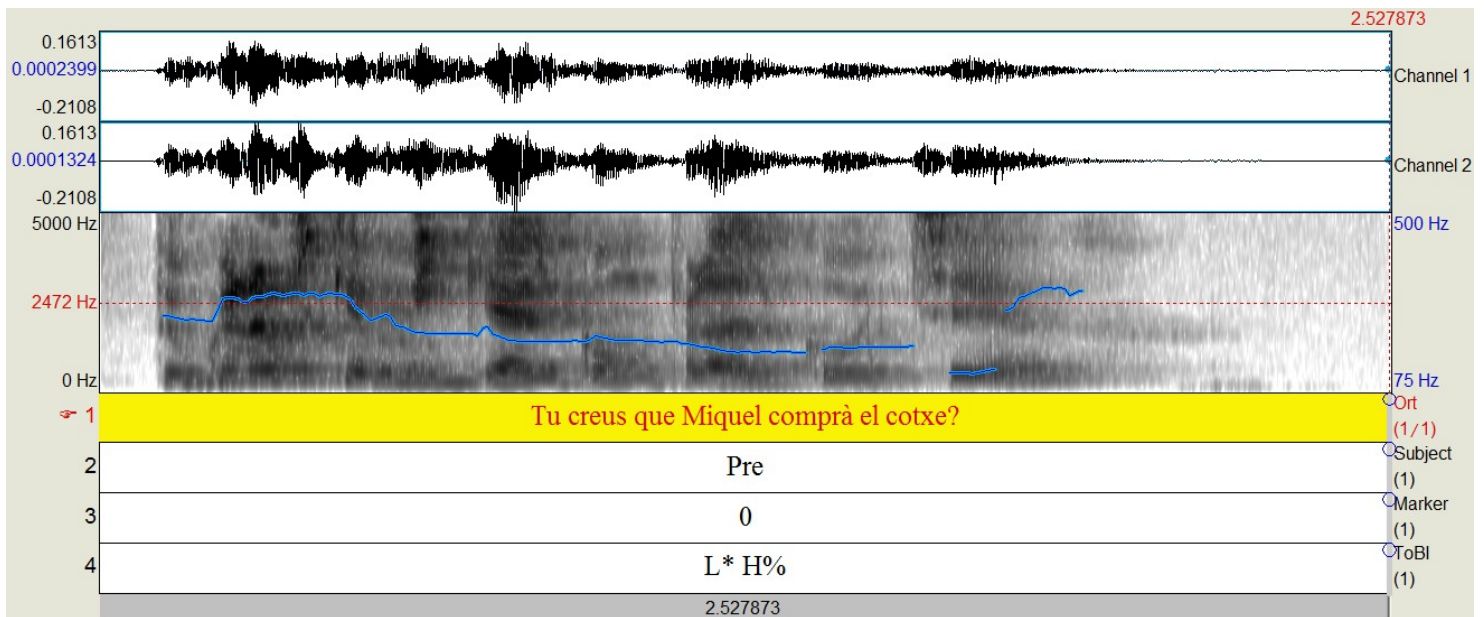

Figura 6: Oscillograma, espectrograma, transcripció ortogràfica, posició del subjecte, marcadors oracionals i anotació prosòdica de l'oració interrogativa "Tu creus que Miquel comprà el cotxe?". Parlant jove d'Alboraia.

Com podem apreciar a la Figura 6, a la part dreta de la interfície del programa apareixen els quatre nivells d'anotació esmentats. En aquest cas, l'anotació ortogràfica (Ort) ens diu que es tracta de l'oració "Tu creus que Miquel comprà el cotxe?", el subjecte (Subject) es troba en posició preverbal (Pre), el marcadore oracional (Marker) no existeix i l'anotació prosòdica (ToBI) transcriu el final ascendent de l'oració (L* H%).

Per agilitzar l'anotació, es va fer servir, un *script* de Praat que obre automàticament el següent arxiu de so i crea un nou arxiu .textgrid per anotar una vegada es dona per etiquetat l'arxiu obert.

Finalitzada l'anotació de les respostes obtingudes, era necessari ordenar la informació de cadascuna de les interrogatives produïdes per cada informant.

Es pretenia plasmar en un sol full de càlcul tots aquests elements. Per fer-ho, es va fer servir altre *script*, també al programa *Praat*, que permet la creació automàtica d'un full de càlcul en format .xls on es condensa tota la informació.

Una vegada elaborat aquest document, es va revisar que les dades estigueren convenientment traslladades i es va procedir a corregir la informació errònia i afegir-ne de nova com, per exemple, el tipus d'oració interrogativa que realment havia produït cada parlant més enllà de la interrogativa *objectiu*.

A partir d'aquest full de càlcul es van traslladar les dades al programa SPSS, una eina que agilitza l'anàlisi estadística del corpus (en el nostre cas, anàlisi estadística quantitativa). Mitjançant l'ús d'aquest programari, es varen poder posar en relació les

diferents variables que es volien contrastar, com els parells edat-Cat_ToBI, edat-marcador o edat-posició del subjecte en cadascun dels tipus d'oració interrogativa produïts. Per fer-ho, es va haver d'atorgar, a cadascuna de les possibilitats de cada variable, un valor numèric determinat.

Quan aquests elements es van haver relacionat, es van traslladar les dades creuades de nou a un document .xls, per tal de crear representacions gràfiques que permeteren identificar de manera visual els patrons obtinguts. Les dades es van representar principalment en valors absoluts, atès que, tot i que els valors percentuals permeten veure més ràpidament les proporcions dins el mateix grup d'edat, el volum de dades amb el qual s'ha treballat permet fer-ho d'aquesta manera sense perdre claredat ni distorsionar el volum de la relació entre grups.

Per últim, es va voler extreure exemples de les interrogatives més representatives de cada corba d'F0. Es van triar les respostes més interessants i es van anotar de nou a un arxiu .textgrid, aquesta vegada amb transcripció ortogràfica per síl·labes i Cat_ToBI disposat en l'espai concret on es produeix l'efecte transcrit. Es va utilitzar un altre *script* amb el programa *Praat* que permet extreure'n la imatge en format .eps sense l'espectrograma, per fer més visible la representació de la corba d'entonació.

3.4. Anàlisi

L'anàlisi del corpus de dades en va centrar en la comparativa amb els contorns prosòdics anteriorment descrits per al valencià central per Crespo-Sendra (2011), Crespo-Sendra (2013) i Prieto *et al.* (2015). Com s'ha explicat a l'apartat 2.2, els contorns finals que s'esperava trobar en aquesta recerca, tenint en compte la pertinença del municipi al dialecte occidental>valencià>valencià central, eren dos: en les oracions interrogatives parcials, un final descendent representat gràficament amb Cat_ToBI com a H+L* L%, i en les oracions interrogatives absolutes, un final ascendent del tipus L* H%.

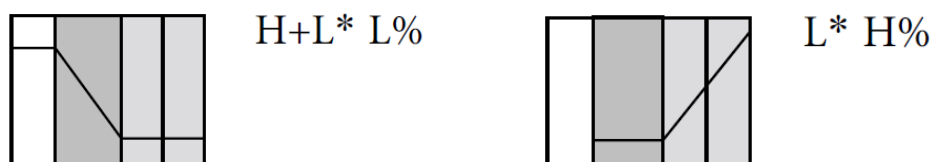

Figura 7: Esquema dels contorns H+L* L% i L* H% extret de Prieto et al. (2015:45)

D'altra banda, es volia confirmar que tant la posició del subjecte com l'aparició de marcadors oracionals es donaven d'acord amb allò descrit, d'una banda, per Rigau (2002) i Vanrell i Fernández-Soriano (2013) i, de l'altra, per Crespo-Sendra (2013), respectivament, per al valencià central.

Es van contrastar les dades amb la posició del subjecte i la presència o absència de marcadors oracionals per comprovar si existia cap relació entre els diferents fenòmens.

4. Resultats

En aquest apartat s'exposen els resultats obtinguts a partir de l'anàlisi de les dades. Aquests, emmarcats dins els resultats prosòdics o sintàctics (posició del subjecte i marcadors oracionals), es descriuen en relació amb el grup d'edat i el tipus d'oració en què es donen.

4.1. Entonació

Com s'ha indicat, els resultats prosòdics que ací es mostren s'han relacionat amb el tipus d'oració en què han aparegut i el grup d'edat que els ha produït. A més dels perfils entonatius de final d'oració esperats, descendent (H+L* L%) per a les interrogatives parcials i ascendent (L* H%) per a les interrogatives absolutes, es descriu un nou perfil ascendent també vinculat a les interrogatives absolutes, en què la pujada final és considerablement més pronunciada que en el perfil descrit anteriorment a altres treballs de recerca (Crespo-Sendra, 2011 i 2013; Prieto i Crespo-Sendra, 2008-2011; Prieto i Cabré, 2007-2012 i Prieto *et al.*, 2015). Per a la transcripció d'aquest nou perfil en Cat_ToBI, s'ha optat per la solució L* ;H%. Veiem a continuació dos exemples (Figures 9 i 9) en què es pot comparar el perfil ascendent tradicional i el nou perfil ascendent descrit:

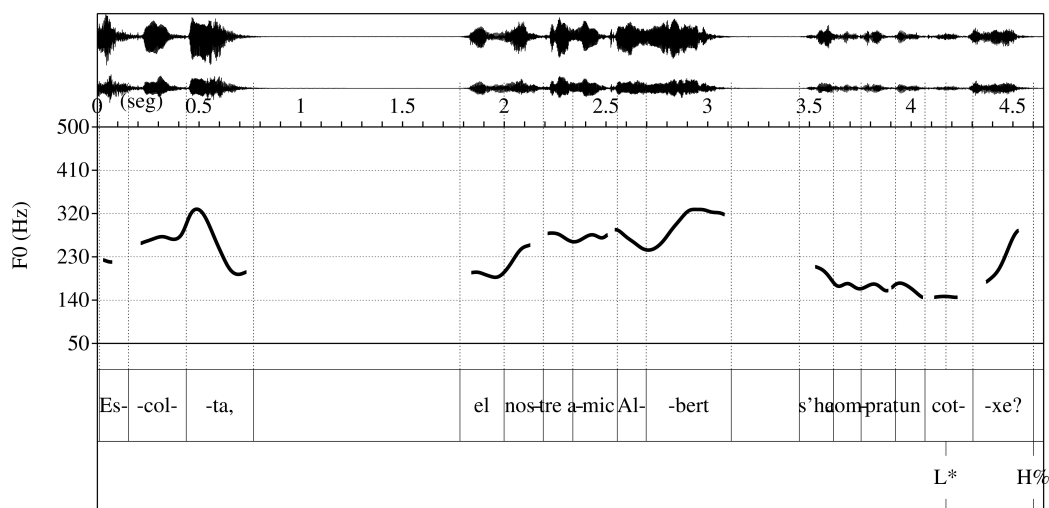

Figura 8: Oscillograma, espectrograma, transcripció ortogràfica sil·làbica i anotació prosòdica de l'oració interrogativa "Escolta, el nostre amic Albert s'ha comprat un cotxe?". Parlant gran d'Alboraia. Perfil L* H%

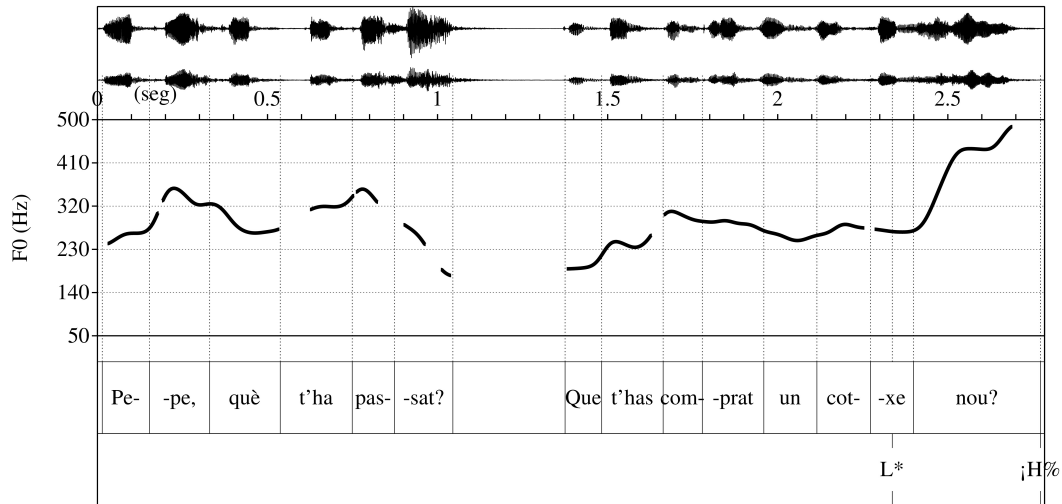

Figura 9: Oscillograma, espectrograma, transcripció ortogràfica sil·làbica i anotació prosòdica de l'oració interrogativa "Pepe, que t'ha passat? Que t'has comprat un cotxe nou?". Parlant gran d'Alboraia. Perfil L* jH

La diferència, clarament apreciable a la vista del patró dibuixat per F0, rau principalment en la prominència de la pujada del to que es produeix al final de l'oració, a mesura que s'acosta a la posició de frontera.

Els perfils entonatius de final d'oració en interrogatives parcials confirmen les descripcions fetes anteriorment que preveuen l'aparició predominant de perfils descendents a final d'oració. Com es pot apreciar a la Figura 10, aquest perfil apareix de manera majoritària independentment del grup d'edat.

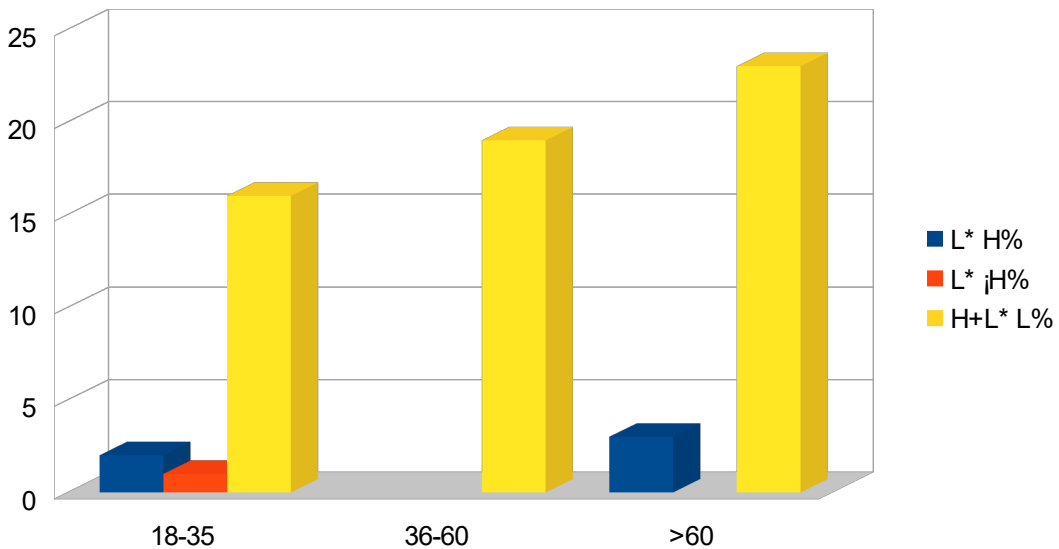

Figura 10: Representació gràfica del nombre absolut de contorns prosòdics realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives parcials.

D'acord amb les descripcions anteriorment esmentades, els perfils d'interrogatives absolutes mostren majoritàriament una tendència clara i predominant als finals ascendents. Malgrat això, davant el perfil ascendent L* H%, que podríem anomenar tradicional, apareix un nou perfil on la cua ascendent final és molt més pronunciada, L* ¡H %.

En les interrogatives absolutes informatives, aquest nou perfil ha aparegut especialment al grup de les informants d'entre 36 i 60 anys, com es pot observar a la Figura 11.

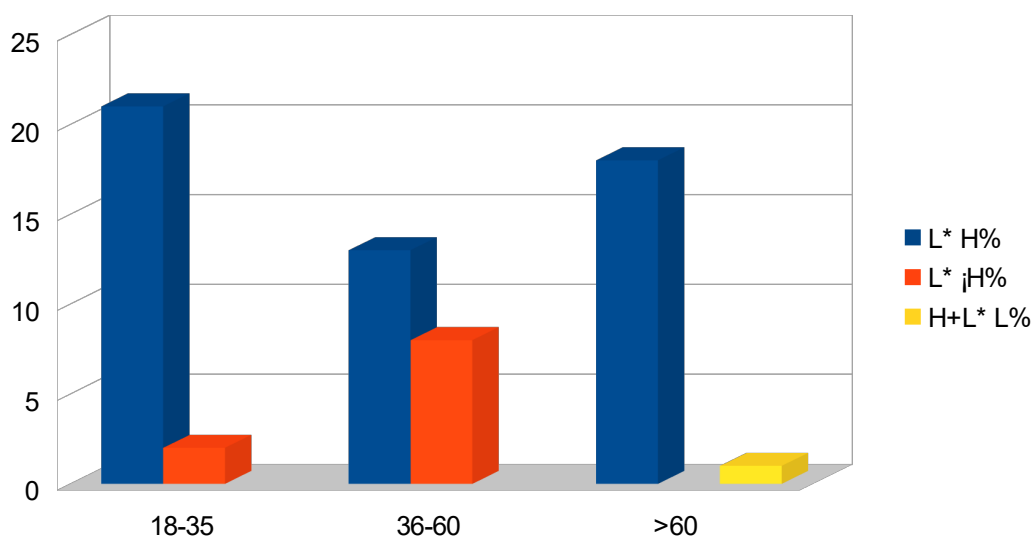

Figura 11: Representació gràfica del nombre absolut de contorns prosòdics realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes informatives

El més destacable, però, de l'aparició d'aquest nou perfil, és la distribució que presenta en les respostes interrogatives absolutes confirmatòries, on el grup de les informants joves mostra una proporció semblant a la del grup de les informants més grans, mentre que les informants adultes, contràriament a la distribució que es veu a les absolutes informatives, és clarament partidari de l'opció tradicional. Es pot observar a la Figura 12.

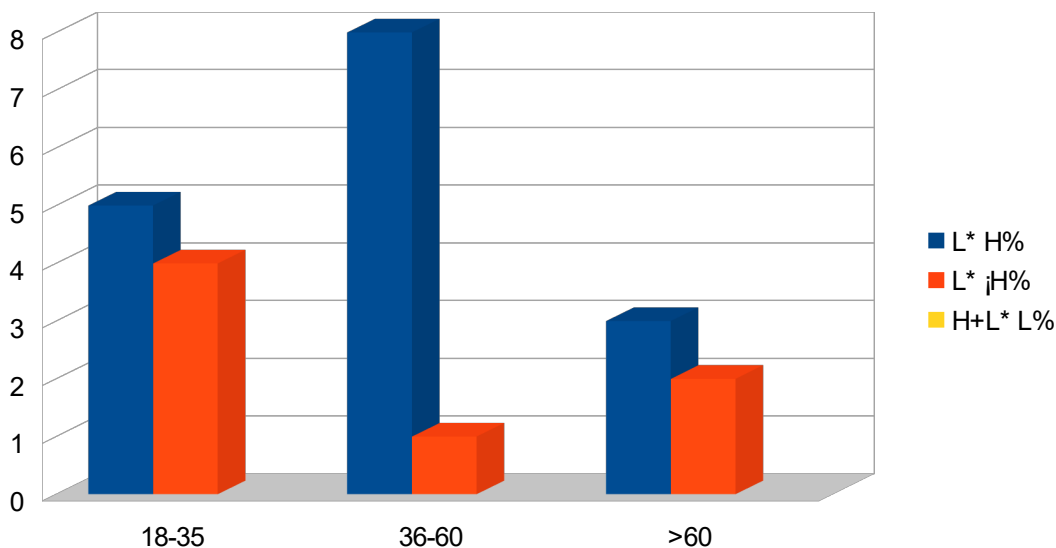

Figura 12: Representació gràfica del nombre absolut de contorns prosòdics realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes confirmatòries

Pel que fa a les interrogatives absolutes amb cua (Figura 13), predomina de manera gairebé total el perfil tradicional en els grups de joves i adultes, mentre que entre la generació d'edat més avançada es veu, com ja s'havia pogut observar als resultats d'absolutes informatives –encara que no de manera prou significativa, com predomina el perfil descendent sobre l'ascendent esperat.

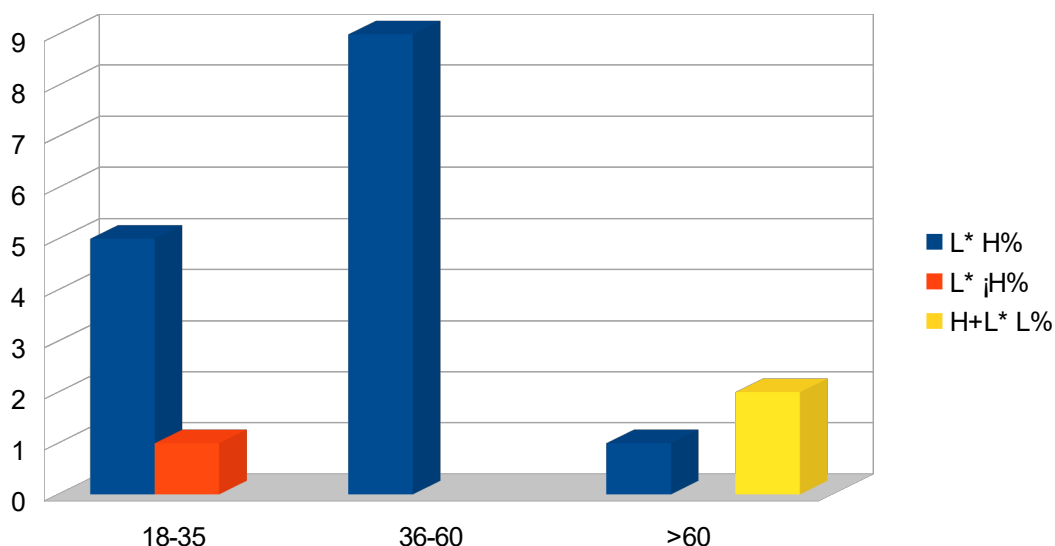

Figura 13: Representació gràfica del nombre absolut de contorns prosòdics realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes amb cua

4.2. Posició del subjecte

Les diferents posicions del subjecte, elidit, postverbal o preverbal, en funció del tipus d'oració en què s'han recollit, s'exposa aquí en funció del grup d'edat que les ha produït.

Com es pot veure a la Figura 14, l'elisió del subjecte es produeix, en les oracions interrogatives parcials, de manera majoritària a tots els grups d'edat, encara que la generació de les adultes presenta un repartiment gairebé equitatiu entre les diferents posicions possibles.

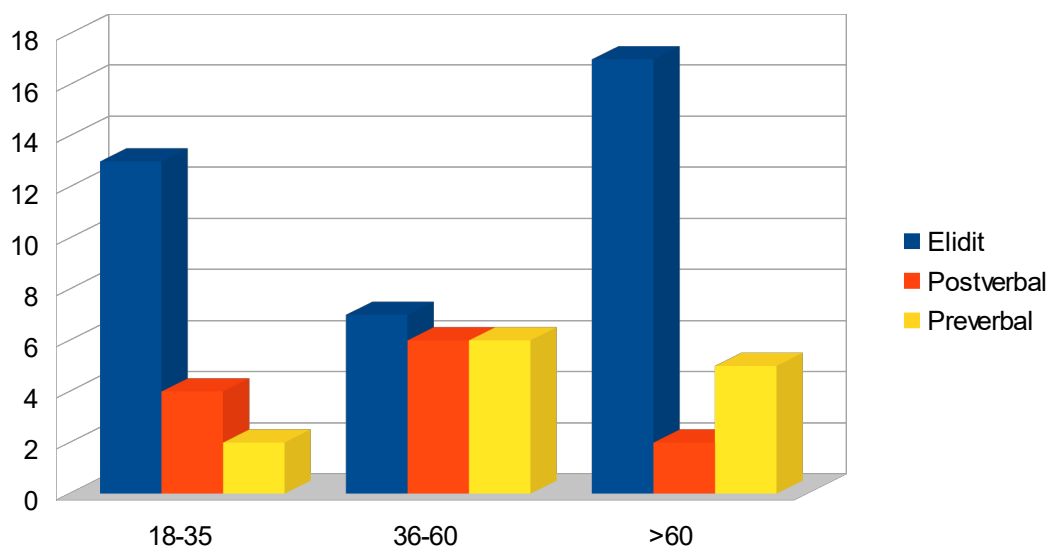

Figura 14: Representació gràfica del nombre absolut de posicions del subjecte realitzades per cada grup d'edat en oracions interrogatives parcials

Aquesta tendència, però, com veiem a les Figures 15, 16 i 17, es modifica en el conjunt de les interrogatives absolutes, on predomina l'ús del subjecte preverbal en gairebé tots els grups d'edat i tipus d'interrogativa absoluta, essent l'única diferència notable en aquest sentit el predomini de l'elisió del subjecte en les interrogatives absolutes informatives i l'equiparació entre elisió i posició preverbal en les absolutes confirmatòries produïdes pel tercer grup d'edat.

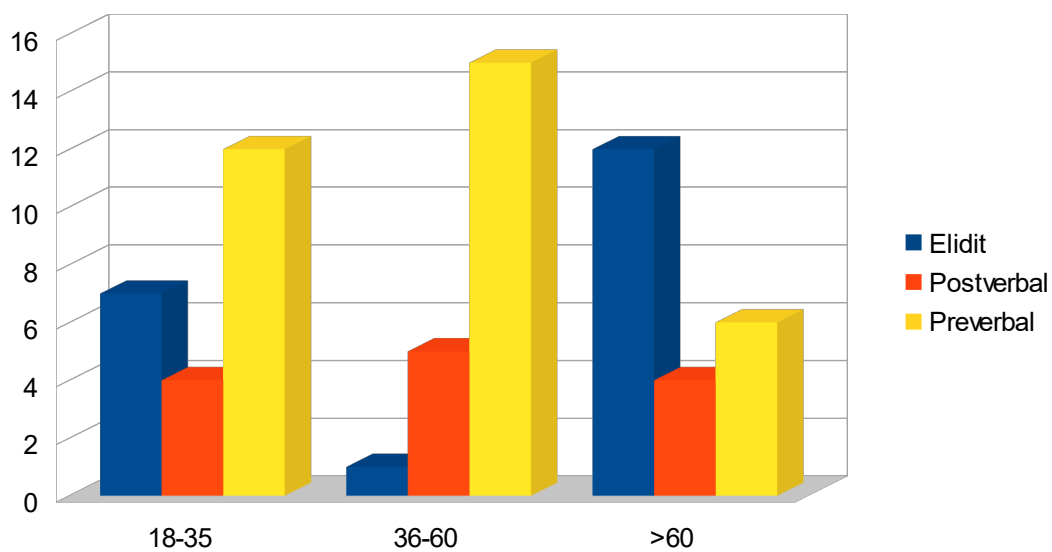

Figura 15: Representació gràfica del nombre absolut de posicions del subjecte realitzades per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes informatives

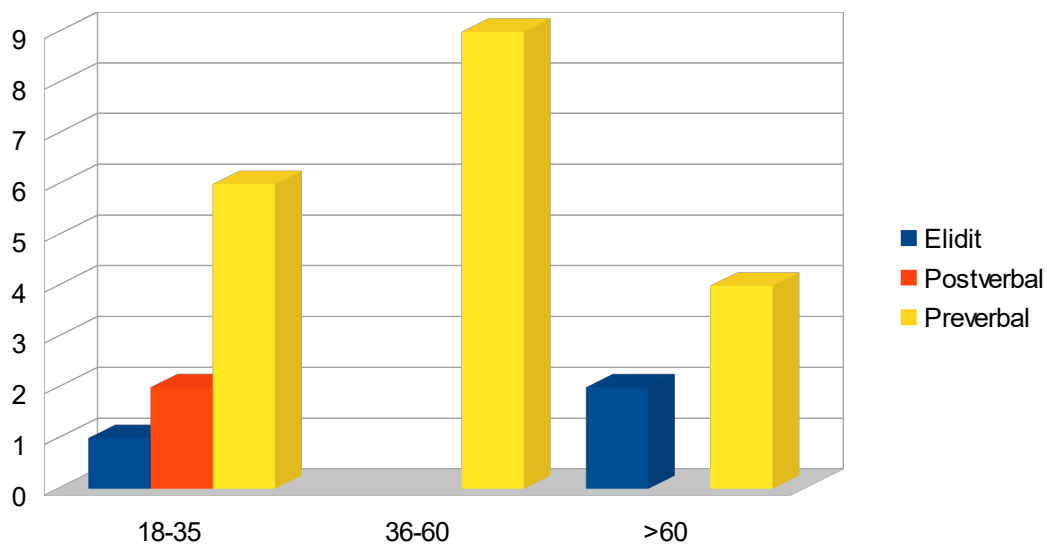

Figura 16: Representació gràfica del nombre absolut de posicions del subjecte realitzades per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes confirmatòries

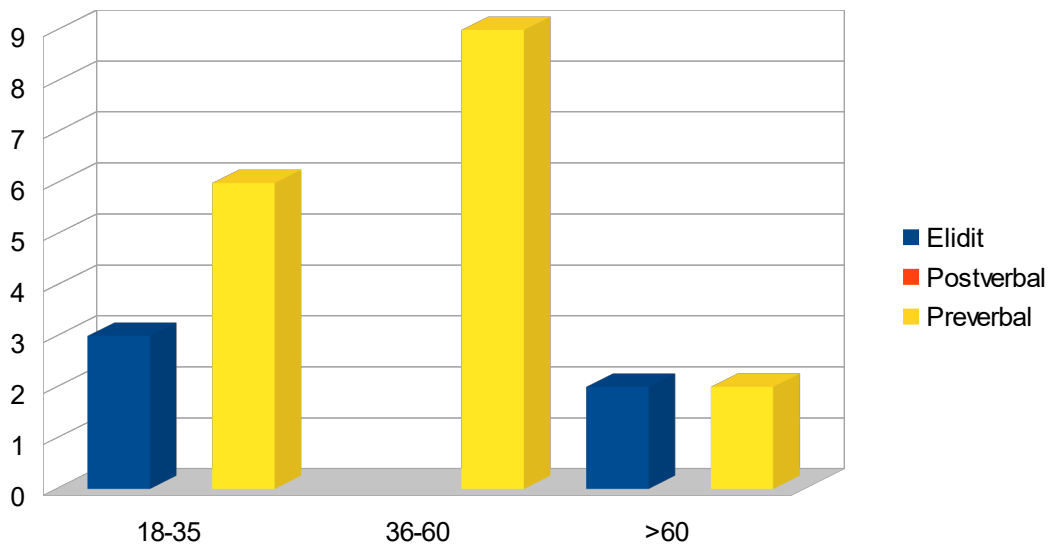

Figura 17: Representació gràfica del nombre absolut de posicions del subjecte realitzades per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes amb cua

4.3. Marcadors oracionals

En relacionar el nombre d'interrogatives amb marcador oracional i sense marcador oracional amb els grups d'edat de les informants i el tipus d'oració en què s'han donat els resultats, destaca l'absència general de marcador en les oracions interrogatives parcials, independentment del grup generacional a què ens referim.

Es pot veure a les Figures 18, 19 i 20 com aquesta manca de marcadors generalitzada es manté també a les oracions interrogatives absolutes informatives i confirmatòries recollides sense que el grup d'edat siga una variable que represente cap canvi substancial.

Només en el cas del grup d'edat d'informants adultes és digne d'esment el nombre de marcadors que han aparegut a les oracions interrogatives absolutes confirmatòries recollides, que representa gairebé un terç del total.

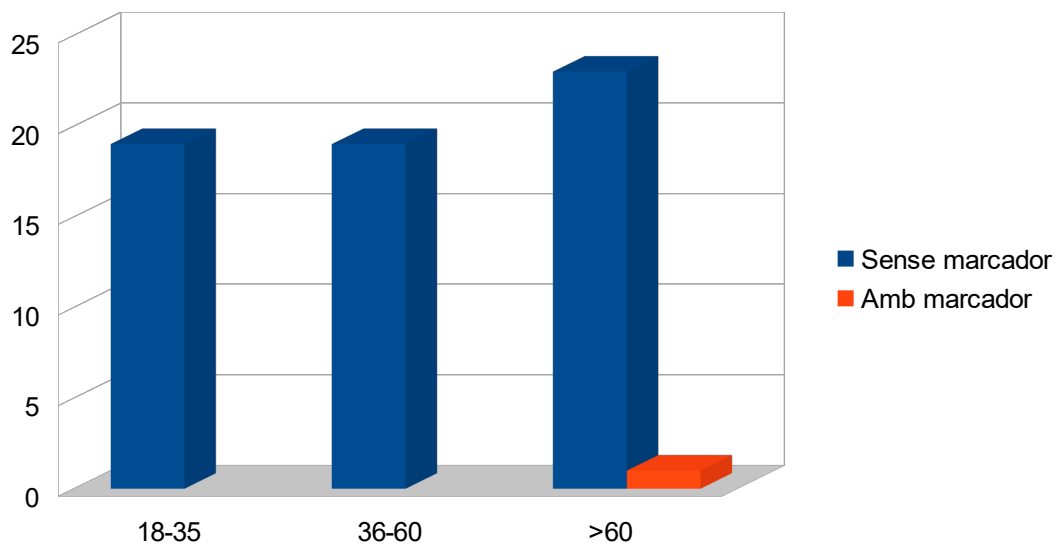

Figura 18: Representació gràfica del nombre absolut de marcadors oracionals realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives parcials

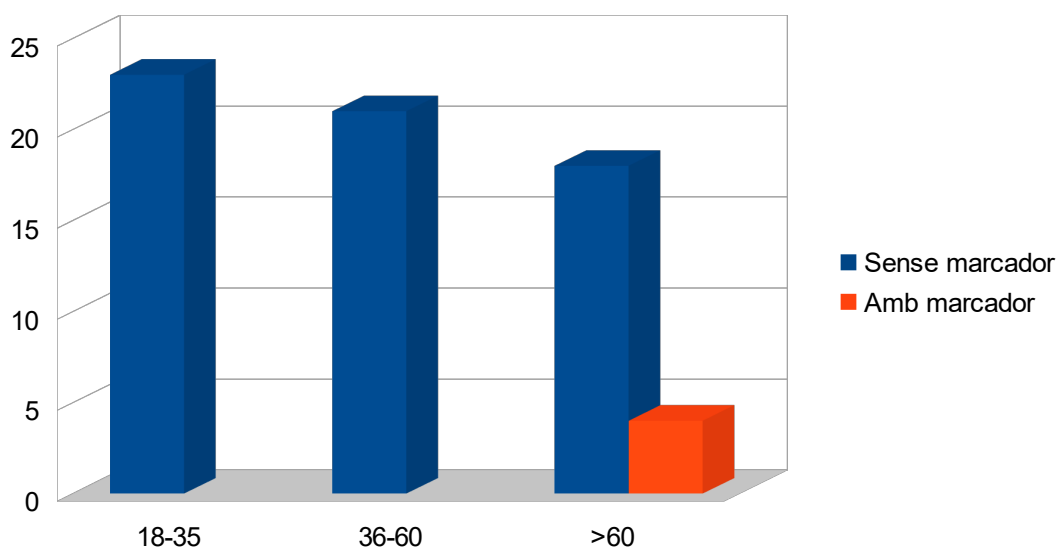

Figura 19: Representació gràfica del nombre absolut de marcadors oracionals realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes informatives

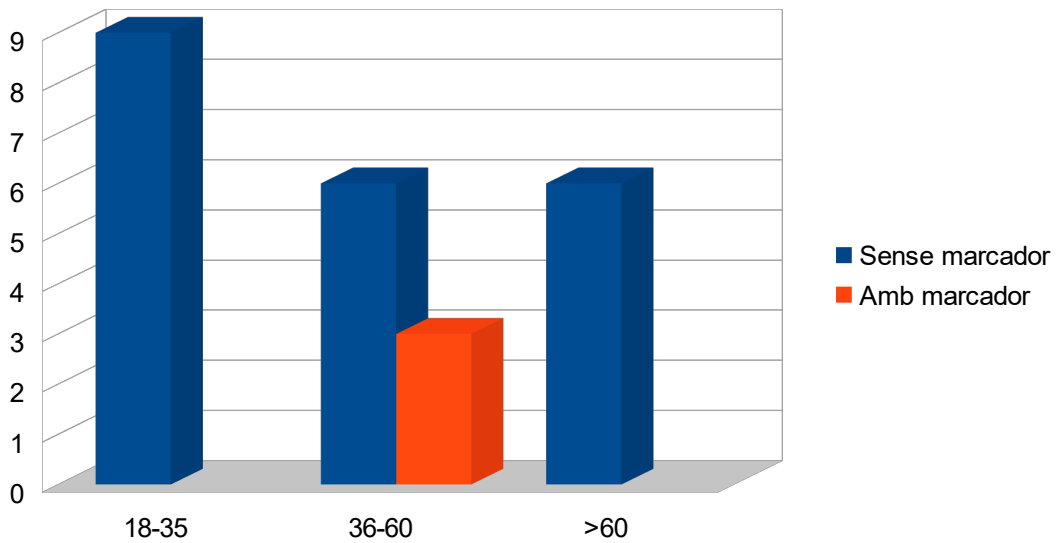

Figura 20: Representació gràfica del nombre absolut de marcadors oracionals realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes confirmatòries

La proporció entre oracions amb marcadors i oracions sense marcadors esmentada per al grup d'informants adultes en interrogatives absolutes confirmatòries, es repeteix a tots els grups d'edat en les respostes obtingudes en forma d'interrogatives absolutes amb cua, com es pot veure a la Figura 21.

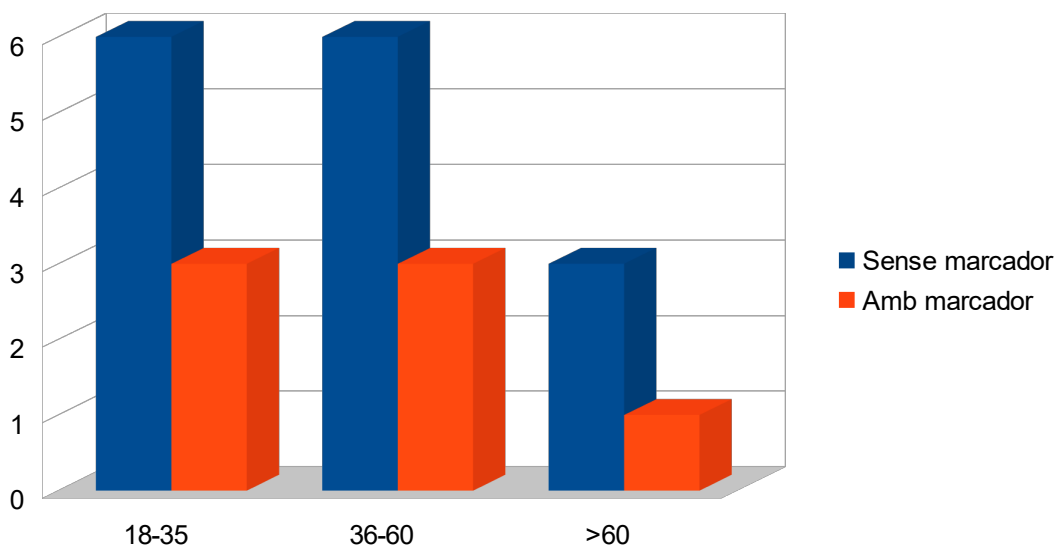

Figura 21: Representació gràfica del nombre absolut de marcadors oracionals realitzats per cada grup d'edat en oracions interrogatives absolutes amb cua

5. Discussió

Davant els resultats exposats adés, es presenten una sèrie d'interrogants sobre els quals es fa necessari raonar per tal d'abocar una mica de llum sobre els dubtes que es plantegen:

- a) Els resultats de la nostra recerca són coherents amb els de recerques anteriors?
- b) De quina manera o maneres es poden explicar els resultats obtinguts? Existeix una correlació entre les diferents variables estudiades que explique la natura de les diferències trobades?
- c) Es pot considerar que existeix variació en base a les novetats descrites en les dades recollides? Es pot parlar de canvi lingüístic? O més aviat aquestes novetats han de ser considerades fenòmens aïllats o puntuals?

En primer lloc, les dades entonatives recollides es mostren coincidents amb les dades de recerques anteriors exposades a l'apartat 2. Com hem explicat, però, apareix, relacionat amb les oracions interrogatives absolutes, un nou patró entonatiu, $L^* \downarrow H$, que no s'havia reflectit abans en altres treballs de recerca pel que fa al valencià central.

No obstant, el patró general que s'havia descrit fins ara per a aquest tipus d'interrogatives era sempre ascendent, normalment $L^* H$, pel que aquest nou patró no s'allunya gaire del patró tradicional, sinó que marca encara més la corba ascendent d' F_0 en aproximar-se al to de frontera.

Pel que fa a la posició del subjecte, també ha quedat clara la tendència, més enllà de l'elisió, a la posició preverbal esperada en les oracions interrogatives absolutes, mentre que les oracions interrogatives parcials presenten una distribució bastant equitativa entre les dues opcions, probablement causada per la preferència dels parlants a situar els subjectes nominals en posició postverbal i els pronominals en posició preverbal. A més, no s'ha donat cap cas de subjecte en posició dislocada, que hagués resultat aliena al sistema del dialecte d'acord amb les recerques anteriors.

Convé, però, destacar el nombre de realitzacions del subjecte en posició postverbal recollides en les oracions interrogatives absolutes informatives, atès que aquesta distribució no és la més esperada en aquest tipus d'oracions.

El fet que els marcadors oracionals no hagen gairebé aparegut en les oracions interrogatives parcials i absolutes informatives, poc en les informatives absolutes confirmatòries i més en les interrogatives absolutes amb cua, confirma la idea que la seua aparició va lligada a la quantitat d'informació que el parlant posseeix sobre allò que

demana i la certesa que té sobre la resposta que rebrà.

L'aparició d'un nou perfil prosòdic pot tindre diferents explicacions. D'una banda, pot estar relacionada amb el fet que la posició del subjecte en les oracions interrogatives absolutes siga la mateixa que en les oracions declaratives. Aquest fet podria provocar la necessitat d'incrementar la diferència entonativa entre els dos tipus d'oració per tal d'evitar-ne la confusió.

El fet que el subjecte aparega de vegades en posició postverbal en les oracions interrogatives absolutes podria ser una traça d'una preferència anterior per aquesta posició del subjecte, fet que explicaria que, davant el pèrdua d'aquesta preferència, s'haja fet necessari el nou patró entonatiu recollit.

Aquest plantejament, però, té certes mancances, pel fet que les dades, tot i mostrar un major ús de la posició postverbal del subjecte en el grup d'informants majors de 60 anys, no són suficientment contundents com per a afirmar que es tracte d'una traça d'un fenomen en retrocés. Cal considerar la possibilitat que una part d'aquestes manifestacions postverbals del subjecte estiguen relacionades amb l'ús del pronom *vostè*, el qual, d'acord amb el que es descriu a Vanrell i Fernández-Soriano (2013) sobre la posició del subjecte en castellà, apareix sovint en posició postverbal en interrogatives absolutes.

De la mateixa manera, les dades del nou contorn d'F0 trobat, malgrat aparèixer sobretot en el grup dels joves, no ho fan de manera prou aclaparadora com per poder afirmar que es tracta d'un perfil entonatiu que s'haja introduït a través d'aquest grup d'edat pel fet d'haver deixat d'utilitzar el subjecte en posició postverbal.

A més, aquesta posició postverbal del subjecte es manifesta sobretot en les interrogatives absolutes informatives i menys en les confirmatòries, mentre que el nou patró entonatiu, per contra, apareix sobretot en les interrogatives absolutes confirmatòries i menys en les interrogatives absolutes informatives.

D'altra banda, les dades obtingudes es poden explicar també atenent a la resposta generada en les parlants davant les situacions plantejades per la TCD. En aquest sentit, per exemple, és difícil mesurar, alhora de plantejar situacions on la interrogativa *objectiu* és una interrogativa absoluta informativa, confirmatòria o amb cua, amb quin grau de coneixement sobre la informació demanada està formulant el parlant la seua pregunta. Si es demostràs que les dificultats d'adaptació al format de la TCD de les informants més grans ha provocat l'aparició del nou perfil també elles –en les comptades ocasions en què ha aparegut, això reforçaria la hipòtesi que, de fet, aquest és un contorn que s'ha introduït primer entre la gent més jove.

6. Conclusions

A mode de sumari de les reflexions fetes a l'apartat anterior sobre les dades recollides, es poden extreure un seguit de conclusions que exposem a continuació.

En primer lloc, les dades obtingudes es mostren coherents amb els anteriors treballs de recerca realitzats sobre la matèria. No només les dades que coincideixen amb aquests estudis han de ser preses com a vàlides, sinó que també les novetats recollides tenen sentit dins el sistema lingüístic del dialecte del valencià central. Es pot afirmar, doncs, que són dades que es poden tenir en compte i vàlides per ser analitzades.

En segon lloc, malgrat l'aparent existència d'una relació entre la posició del subjecte i el nou patró entonatiu recollit, és complicat assenyalar amb certesa l'existència d'aquesta relació i la natura de la mateixa. Per aquest mateix motiu, donar una explicació exacta sobre els motius de l'aparició d'aquests nous perfils no és possible.

En efecte, podem parlar de variació dins el sistema lingüístic en l'aspecte entonatiu, donada l'evident aparició de noves formes no descrites anteriorment. Malgrat això, no podem conèixer si aquestes formes es mantindran al llarg del temps o desapareixeran amb la mateixa generació que probablement les ha encetat.

Es fa evident, doncs, la necessitat de més estudis que atenguen a la relació entre la prosòdia i la sintaxi en la parla de l'Horta de València i que, a més, contemplen la descripció fonètica dels patrons tonals, per tal de comprovar si, efectivament, es pot parlar d'un perfil ascendent d' F_0 cap a un to extraalt ($\uparrow H$).

A més, la utilització de tècniques audiovisuals que incloguen en els estudis aspectes com la gestualització, ajudaria a identificar qüestions pendents com el grau de coneixença fictícia del parlant sobre la informació al voltant de la qual està articulant la realització de la interrogativa. Aquestes tècniques també serien útils alhora de detectar l'estranyesa que pot provocar en l'informant una determinada situació plantejada mitjançant l'ús de la TCD.

En aquest sentit, seria profitós que, més enllà dels estudis ja realitzats sobre l'aplicació de la TCD a la recerca lingüística, s'aportaren dades noves sobre la capacitat d'adaptació dels informants als contextos oferits en funció de la complexitat d'aquests i la quantitat i concreció de les dades incloses.

En definitiva, la realització d'aquest treball de recerca, com sovint ocorre, ha plantejat noves preguntes, com també ha posat en evidència la necessitat d'observar la variació entonativa també des d'un punt de vista generacional. Aquestes i altres qüestions pendents només es podran resoldre gràcies a la tasca de recerca dels investigadors.

7. Referències bibliogràfiques

- Boersma, Paul & Weenink, David (2018). *Praat: doing phonetics by computer* [Programa d'ordinador]. Versió 6.0.42. [en línia]. <<http://www.praat.org/>>
- Crespo-Sendra, Verònica (2011), *Aspectes de l'entonació del valencià*. Tesi doctoral. Universitat Pompeu Fabra.
- Crespo-Sendra, Verònica (2013) «Valencià», ed. per Prieto, Pilar i Cabré, Teresa: *L'entonació dels dialectes catalans*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Mascaró, I. i Roseano, P. (2015). *Un canvi entonatiu en curs: Les interrogatives absolutes entre els adolescents menorquins*. Randa 74: 139-153.
- Prieto, Pilar (2007): «El model mètric autosegmental aplicat al català» a J. Carrera i C. Pons (eds.): *Aplicacions de la fonètica. Actes del XIV Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona (CLUB-14)*, Universitat de Barcelona – PPU, pp. 173-187.
- Prieto, Pilar, Aguilar, Lourdes, Mascaró, Ignasi, Torres, Francesc Josep i Vanrell, Maria del Mar (2009). «L'etiquetatge prosòdic Cat_ToBI». *Estudios de Fonética Experimental* 18. 287-309.
- Prieto, Pilar, and Cabré, Teresa (coords.) (2007–12). *Atlas interactiu de l'entonació del català*. [en línia] <<http://prosodia.upf.edu/atlesentonacio/>>.
- Prieto, Pilar i Crespo-Sendra, Verònica (coords.) (2008-2011). *Atlas interactiu de l'entonació del valencià*. [en línia]. [<http://prosodia.upf.edu/aev/>]
- Prieto, Pilar, Borràs-Comes, Joan, Cabré, Teresa, Crespo-Sendra, Verònica, Mascaró, Ignasi, Roseano, Paolo, Sichel-Bazin, Rafèu i Vanrell, Maria del Mar (2015) «Intonation phonology of Catalan and its dialectal varieties», ed. per Frota, Sónia i Prieto, Pilar: *Intonation in Romance*. Oxford: Oxford University Press-

Rigau, Gemma (2002). «La posición del sujeto en catalán». A J.M. Brañas, Choi Nak-Won i Shin Chan-Yong (eds.) *Conexiones de la Sociedad Coreana y la Española. I Congreso Internacional de Coreanología*, Barcelona: UAB /Universitat Nacional de Chonbuk, Publicaciones Digitales SA, 71-82.

Sintes, Núria (2016). *Un canvi entonatiu en les interrogatives dels joves menorquins*. Treball de Fi de Grau. Universitat de Barcelona.

Vanrell, Maria del Mar i Fernández-Soriano, Olga (2013). “Dialectal Variation at the Prosody-Syntax interface: Evidence from Catalan and Spanish interrogatives”. A: *Catalan Journal of Linguistics*, vol. 12: 253-282.

Vanrell, M. M., Feldhausen, I., Astruc, LI. (En premsa). “The Discourse Completion Task in Romance prosody research: status quo and outlook”. A: Feldhausen, I., Fließbach, J., Vanrell, M.M. (Editors), *Methods in prosody: A Romance language perspective*. Studies in Laboratory Phonology. Language Science Press.

8. Annex: Qüestionari i interrogatives *objectiu* i realitzades³

Context proposat	Interrogativa <i>objectiu</i>	Resposta real
Ha vingut Vicent a ta casa mentre tu no estaves i tu no saps què volia. Pregunta-li-ho al teu [company de pis/parella/persona que estava en casa]	Què volia, Vicent?	I què vol? Per què ha vingut? Què volia? Ui, i què feia ací? I què t'ha dit? Ui? Què volia Vicent? És que jo li diguí que vinguera a fotografar-me la planta que ha crescut ahí en la <i>fatxà</i>. Entonces, saps si ell venia per això? I a què ha vingut? Per què ha vingut? A què ha vingut? I què volia? T'ha dit algo? Què volia Vicent? Què volia Vicent? Què volia? Per què ha vingut?
Ha vingut el fill de la veïna a ta casa mentre tu no estaves i tu no saps què volia. Pregunta-li-ho al teu [company de pis/parella/persona que estava en casa]	Què volia, el fill de la veïna?	Bueno, i què necessita de mí? Quin de tots? Perquè en són set! Que volia el fill de la veïna? I què volia? Què volia el fill de la veïna? Xè, necessites algo? Ha vingut el fill de la veïna? Per a què ha vingut? Quin de tots i què volia?

³ Qüestionari utilitzat per a la realització de la TCD, elaborat a partir d'un qüestionari més extens creat per Vanrell i Fernández-Soriano (2013), posat en relació amb les respectives interrogatives *objectiu* i les corresponents respostes reals produïdes per les parlants.

		Per què ha vingut el fill de la veïna? Què t'ha dit? Per què ha vingut el fill de la veïna? I què volia? Fas <i>algo</i>?
[a un restaurant/bar] Tot el món ha dit el que volia excepte una persona. Pregunta-li-ho tractant-lo de vostè	Què volia, vostè?	I vostè que vol dinar? (o sopar?) Què t'apeteix? Què vol prendre? Què vol demanar? I vostè què és el que vol demanar? I vostè què vol? I vostè què vol? Has demanat ja? Vostè no demana res? T'acobla bé això he demanat jo o vols altra cosa? <i>Bueno</i>, i vostè que volia pa sopar? Què vols dinar? Què li... què vol prendre? Vostè què ha demanat? Què vols que te faça? Que li apeteix prendre? Encara no ha demanat res? Vol menjar-se... vol demanar lo que jo... també lo que jo ha demanat o vol una altra cosa?
Maria li va donar el paquet a algú, però no saps a qui. Pregunta-li-ho al teu amic	A qui li va donar el paquet, Maria?	Victòria a qui li ha donat el paquet? A qui li l'ha donat? A qui li ha donat el paquet Maria? Estaves quan ha vingut Maria?

		Tu saps a qui li va donar el paquet Laura? Saps a qui li ha donat el paquet Maria? Ui? Saps a qui li ha donat el paquet Maria? A qui li has donat el paquet? Has vist a qui li ha donat el paquet? Què portava? Que a qui li ha donat el paquet?
El teu conegut li va entregar el paquet a algú, però no saps a qui. Pregunta-li-ho tractant-lo de vostè	A qui li va donar el paquet, vostè?	Vostè a qui li ha donat el paquet? A qui li has donat el paquet? A qui li'l va donar? A qui li va donar el paquet? A qui li ha donat el paquet? I vostè a qui li ha entregat el paper... el... el paquet? Vostè a qui li ha donat el paquet? Vostè a qui li ha entregat el paquet? Vicent, vostè ha vist a qui li ha donat el paquet Maria? Que.. per a què necessitava el paquet? Vostè sap a qui li ha donat el paquet Maria?
El fill de la veïna li va donar el paquet a algú, però no saps a qui. Pregunta-li-ho al teu amic	A qui li va donar el paquet, el fill de la veïna?	A qui li ha donat el paquet el fill de l'altra veïna? A qui li ho has donat? A qui li l'ha donat? A qui li ha donat el paquet el fill de la veïna? Escolta, saps a qui li ha donat el paquet Pepe, el fill de la meua veïna? Tu saps a qui li va...a qui li'l va donar?

		Saps a qui li ha donat... li ha donat el paquet... este? Tu saps a qui li ha donat el paquet el meu veí? Tu saps a qui li ha donat el paquet el fill de la veïna? Qui era eixa persona? A qui li l'ha donat, ell, el paquet?
Desconeixes totalment si Albert ha comprat el cotxe [un cotxe en concret, el que saps que volia comprar o que altra persona volia vendre]. Pregunta-li-ho al teu amic	Ha comprat el cotxe, Albert?	Xè, Albert s'ha comprat un cotxe, vol comprar-se-lo o com està l'assumepte? Tu saps si Albert s'ha comprat el cotxe? Saps si Albert s'ha comprat un cotxe? Escolta, el nostre amic Albert s'ha comprat un cotxe? Escolta Antoni, tu saps si Albert arribà a comprar-se el cotxe que volia o què? Ha comprat el cotxe? L'has comprat? Saps si Albert s'ha comprat el cotxe? Tu saps si Albert s'ha comprat el cotxe al final? Albert s'ha comprat el... l'ha comprat?
[tens uns coneguts i] Desconeixes totalment si ells han comprat el cotxe. Pregunta'ls-ho.	Heu comprat el cotxe, vosaltres?	Saps si al final estos s'han comprat el cotxe? Uí? S'haveu comprat un cotxe? La família Ortiz (mateixa, no?) s'ha comprat un cotxe nou? Es compràreu el cotxe eixe que volíeu per anar a pa... a la muntanya? S'heu comprat un cotxe per casualitat? Ho haveu comprat?

		Heu comprat el cotxe? Vosaltres heu comprat el cotxe? (S'heu comprat el cotxe?) Vosaltres s'heu comprat el cotxe o què? M'ha paregut veure un cotxe nou en la porta. Què se l'heu comprat? Haveu comprat vosaltres el cotxe?
Desconeixes totalment si Rubén va comprar el cotxe. Pregunta-li-ho al teu amic	Va comprar el cotxe, Rubén?	Saps si Rubén, aquell cotxe que volia ja fa temps, se'l va comprar o no? Rubén se va comprar el cotxe? Tu saps si Rubén es va comprar el cotxe? Ei, escolta, he vist a fulano amb un cotxe nou. Què se l'ha comprat? Vol comprar-se algo? Rubén ha comprat el cotxe? Tu saps si Rubén va comprar el cotxe? (O va comprar-lo?) Te'n recordes, Pepe, si Rubén es va comprar el cotxe? Saps si Rubén se va comprar el cotxe? L'he vist eixir d'un xalet nou. Què s'ha comprat un xalet? Rubén ha comprat el cotxe?
Desconeixes totalment si el fill de la veïna va comprar el cotxe. Pregunta-li-ho al teu amic	Va comprar el cotxe, el fill de la veïna?	Victoria, que ha passat que he vist al teu fill en un cotxe nou? Tu saps si el comprà? Saps si el fill de la veïna se va comprar el cotxe? Ell ha comprat el cotxe? Pepe, saps si Pepito s'ha comprat el cotxe? Tu saps si el meu veí es va comprar el cotxe? Ah, t'has enterat si el fill de la

		veïna se comprà el cotxe? Què se l'ha comprat o li l'han regalat? El fill de la veïna ha comprat el cotxe?
Desconeixes totalment el teu veí va comprar el cotxe. Pregunta-li-ho tractant-lo de vostè	Va comprar el cotxe, vostè?	Vostè al final va comprar-se... es va comprar el cotxe? Vostè es va comprar el cotxe? Escolte, sap vostè si aquell, Encarna la d'allà, es comprà el cotxe que volia? / Se l'ha comprat o què? Vosté s'ha comprat un cotxe? Va comprar el cotxe? Pepito, s'ha comprat vostè el cotxe? Vostè s'ha comprat... s'ha comprat un cotxe?
Creus que Miquel va comprar el cotxe. Pregunta-li-ho al teu amic per a confirmar-ho	Miquel va comprar el cotxe?	Pepe, que t'ha passat? Que t'has comprat un cotxe nou? Crec que Miquel es comprà el cotxe, saps si se'l va comprar? Miquel s'ha comprat comprat el cotxe? Pepe, Miquel s'ha comprat el cotxe? Tu has sentit algo si Miquel se va comprar un xalet? Al final s'ha comprat Miquel un cotxe? Tu creus que Miquel comprà el cotxe? Miquel al final s'ha comprat el cotxe, no? Miquel es va comprar el cotxe?
Creus que el fill de la veïna va comprar el cotxe. Pregunta-li-ho al teu amic per a confirmar-ho	El fill de la veïna va comprar el cotxe?	Victoria, el teu fill que és que s'ha cansat de cotxe, s'ha comprat una moto? Pepe, pense que Pepito s'ha comprat un cotxe, tu saps si al final se l'ha comprat?

		Escolta, Ramonet se comprà cotxe o què? Al final el fill de la veïna s'ha comprat un cotxe? Tu saps si el fill de la veïna va comprar el cotxe? (o comprà el cotxe?) El fill de la veïna s'ha comprat el cotxe, no? Tu saps si el meu veí s'ha comprat el cotxe? El fill de la veïna se va comprar el cotxe?
Creus que el teu veí va comprar el cotxe. Pregunta-li-ho per a confirmar-ho tractant-lo de vostè	Va comprar el cotxe, vostè?	Vostè, què ha vingut a peu o ha vingut en el cotxe que es comprà? Como usted a estas alturas se compra una moto? Vostè va comprar el cotxe? Senyor Pepito, s'ha comprat vostè el cotxe? Vostè finalment s'ha comprat un cotxe? Vostè... es va comprar el cotxe, no? Vostè, finalment, s'ha comprat el cotxe? Vostè se comprà el cotxe?
Estas quasi segur que Arnau va comprar el cotxe. Pregunta-li-ho al teu amic per a confirmar-ho completament		Escolta, Arnau crec que es comprà el cotxe. Tu creus que se l'ha comprat o no? Que t'ha passat? (Què t'ha eixit la loteria i t'has comprat un cotxe nou o què?) Ha comprat el cotxe, veritat? Arnau s'ha comprat un cotxe? Crec que Arnau s'ha comprat un cotxe, ho saps segur? Però, al final, Arnau s'ha comprat el cotxe, veritat? Arnau s'ha comprat el cotxe?

		Arnau es va comprar el cotxe?
Estas quasi segur que el fill de la veïna va comprar el cotxe. Pregunta-li-ho al teu amic per a confirmar-ho completament		Escolta Mari Carmen, Enrique, el teu germà, s'ha comprat... es comprà... s'ha comprat el cotxe que volia o què? El fill de la veïna s'ha comprat un cotxe Victoria que ha passat que el teu fill s'ha comprat una moto i l'ha esclafat? El fill de la veïna s'ha comprat el cotxe, no? Pepe, crec que el fill de la veïna s'ha comprat un cotxe, ho saps segur? El fill de la veïna s'ha comprat el cotxe, veritat? El meu veí s'ha comprat el cotxe? Ui, i el fill de la veïna es va comprar el cotxe?
Estas quasi segur que el teu veí va comprar el cotxe. Pregunta-li-ho per a confirmar-ho completament tractant-lo de vostè		Aleshores vostè s'ha comprat un cotxe? L'altre dia el vaig veure passar. Era el cot... anava en un cotxe, era el cotxe que s'ha comprat? Veritat que ha comprat el cotxe? Estic casi segura de que s'acabà comprant el cotxe, se l'ha comprat? Vostè es comprarà el cotxe, no? Vostè ja s'ha comprat el cotxe? Vostè s'ha comprat el cotxe? <i>Rafa, es verdad que te has comprado una moto nueva?</i> Rafa, és veritat que t'has comprat un cotxe... un <i>amoto</i> nou?